

DOMOVINA

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana, Knaflijeva ul. št. 5. II nadstrop., telefoni od 3122 do 3126 Račun poštne hranilnice podruž v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9, polletno 1b, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12, polletno 24, celoletno 48 din. — Amerika letno 1 dolar.

Več odločnosti v borbi proti sadnim škodljivcem

Mariborska mestna občina je objavila razglas, ki opozarja meščane na obvezno škropljenje vsega sadnega in lepotečnega drevja v mestu. To škropljenje bodo vršili mestni delavci pod strokovnim vodstvom, stroški pa se bodo potem razdelili na vse lastnike vrto. Razglas je opozoril Mariborčane na silno nevarnega škodljivca, o katerem menda doslej niso mnogo vedeli. Sadjarji v Slovenskih goricah so o nevarnosti tega škodljivca že dobro poučeni. Ker so se mariborski meščani za tega škodljivca, ki se imenuje kapar San Jose, premalo zanimali, se je zelo razširil in obstoji nevarnost, da se ne bo razširil še dalje po deželi.

Kapar San Jose je uš, ki živi pod malo kapico ali ščitkom in od tega ima tudi ime kapar. Kapica odrasle samice je okrogla s premerom enega milimetra, sive barve in v sredini ima rumeno piko. Pod to kapico sesa uš sok iz lubja ali plodu. Uš se izredno hitro množi in ima ena sama samica v teku enega leta osem milijonov potomcev. Razumljivo je potem, da uš uniči vsako napadeno drevo v teku treh let. Ta uš je najnevarnejši sovražnik naših sadovnjakov. Kapar se širi s prenašanjem okuženih sadik, cepičev in plodov, raznaša pa ga tudi veter. V nekaterih zapadnih državah, kjer je ta škodljivec močno razširjen, nastopajo zdaj s silno strogoščjo. Napadene nasade neusmiljeno sekajo in dreve sežigajo.

Edina res uspešna pomoč proti škodljivcu je škropljenje z jedkimi tekočinami, s katerimi pa se sme škropiti samo, dokler drevo še spi zimsko spanje. Banska uprava je za-

čela obširno borbo proti temu kaparju s škropljenjem mlajšega drevja in sekanjem močno napadenega starega drevja. Ustanovljen je bil pri banovini poseben sklad, v katerega so se lansko jesen stekali posebni prispevki od izvoženega sadja. Večji posestniki, ki imajo nad 300 dreves, bodo morali plačati škropivo sami, manjši pa dobe podporo od banske uprave. Podpora se ravna po premoženjskem stanju prizadetega.

Ker nastopajo zadna leta v sadovnjakih vse Slovenije najrazličnejši škodljivci, bi bilo treba odločnih ukrepov, da bi se škodljivci res zatrli. Vzemimo za primer Ljubljano in okolico, kjer so lani uši sploh ugonobile sad na breskvah ter znatno zmanjšale pridelek raznih žlahtnih sliv in jablan. Izdani so bili sicer oblastveni ukrepi, da bi bili morali vsi škropiti drevje, toda to se ni zgodilo. Posamezniki so škropili, a jim je to le delno pomagalo, ker sosed ni škropil in so škodljivci od sosedov prihajali uničevati delo vestnega sadjarja. Ker je Slovenija sadna pokrajina in je torej pri nas sadjarstvo važna gospodarska panoga, je nujno potrebno, da oblastva odločno nastopijo v zatrtje sadnih škodljivcev.

Naj pri tej priliki pripomnimo, da se uši na breskvah dado v času rasti zatirati uspešno le s kvasijevo vodo, ki ne uniči listja. Zato bi bilo potrebno odpraviti carino na kvasijo. Sploh bi morali odločujoči činiteљи gledati na to, da bi imeli sadjarji vsa obrambna sredstva po nizki ceni na razpolago.

ladjo pride mnogo večje število nemških ladij, ki so vkrcane v angleških lukah in s katerih izkrcavajo blago, ki je bilo namenjeno za Nemčijo

Poleg malih ribiških ladij ima tudi angleška vojna mornarica svojo posebno nalogo. Spremlja namreč trgovinske ladje, ki ne smejo same na daljno pot. Vojne ladje spremljajo trgovinske v skupinah po dvajset do trideset ladij skozi one dele morja, kjer je pričakovati napadov nemških podmornic. Od časa do časa spremljajo trgovinske ladje tudi letala, posebno v bližini angleške obale ali angleških pristanišč. Na ta način so Angleži zelo zmanjšali izgubo svojih ladij in povečali občutek varnosti. V spremstvu vojnih ladij prihajajo v Evropo med drugim tudi čete iz Kanade in letala iz Zedinjenih držav.

Dogodek z nemško križarko »Admiral Graf von Spee« je jasno pokazal, kako pazljivo opazuje angleška vojna mornarica gibanje nemške mornarice. »Admiral Graf von Spee« je bila ena izmed treh vojnih ladij, ki jih je Nemčija zgradila prav zaradi gospodarske vojne na morju. Ta nemška križarka je bila ladja izredne hitrosti in močno oborožena. Tako zgrajenih je le malo ladij. Če bi ne bila angleška vojna mornarica tako pazljiva, bi »Admiral Graf von Spee« še zmerom z uspehom ogražal zavezniške trgovinske ladje. Uničil je bil že vrsto ladij. Angleške ladje so tedaj prisilile to nemško ladjo, da se je v največji hitrosti zatekla v zavetišče. Obstala je v pristanišču v Montevideu. Naposled je ta težka, močno oborožena oklopna križarka zapustila svoje zavetišče, a ne, da bi se borila z nasprotnikom, temveč da se sama potopi.

Gospodarska vojna še nadaljuje. Morda bo zavzela druge oblike, a gotovo je, da se bo vodila še nadalje z enako krutostjo. Nemci varujejo svoje ladje. Nemške trgovinske mornarice danes ni skoro videti na visokem morju. Nemške ladje stojijo skoro vse v nemških ali pa v nevtralnih pristaniščih. Kakor hitro bi zapustila svoja oporišča, so že v nevarnosti, da jih napadejo sovražne ladje. Izven nemških zalivov plovejo samo nemške podmornice in nekaj nemških križark.

Verjetno je, da bodo v bodoče nemška letala napravila še več škode, kakor so jo doslej. Toda Nemci morajo računati, da bodo naleteli tudi v zraku na močno obrambo, ki se stalno množi z odličnimi letalci iz Kanade, Avstralije, Južne Afrike in Nove Zelandije. Da bo ta vojna še zelo kruta, je razvidno iz besed državnikov obeh vojskujočih se taborov. Nemci pravijo, da hočejo zmagati, a Angleži zatrjujejo, da ne odnehajo prej, dokler ne bo zmaga njihova.

Vojna na morju terja velike žrtve

Kdor ne sledi vsem dogodkom, ki se dogajajo danes na morju, nima pred očmi prave slike o pomorski vojni med Nemčijo in Anglijo. To ni samo vojna med vojnimi ladjami obeh držav. Takšna vojna je sploh nemogoča, ker nemška mornarica ni dovolj močna, da bi mogla Nemčija izzvati na boj angleško vojno mornarico. Zato se je Nemčija omejila na vojno proti angleški pomorski trgovini in trgovinskim ladjam. Na morju se torej bije gospodarska vojna. Svetovna vojna od 1. 1914. do 1918. je bila podobna zdajšnji, vendar je Nemčija imela takrat močno vojno mornarico. Vojna mornarica je osnova, na kateri počiva vsa moč na morju.

Britanska vojna mornarica ima nalogo, da brani angleško pomorsko trgovino in pomorsko trgovino angleških zaveznikov pred sovražnikom in da zasleduje sovražne ladje. Nasprotno pa se more nemška vojna mornarica posluževati samo takega orožja, ki se lahko skriva pred podmornice, mine in letala njih ladij. To so podmornice, mine in letala in včasih tudi vojne ladje. S takšnim orožjem se lahko vodi pomorska vojna z veliko

srditostjo. Angleško pomorsko vodstvo je zdaj napravilo prav poseben načrt, da bi se moglo uspešno boriti proti nemškim podmornicam in minam. Anglija je v ta namen mobilizirala del prebivalcev, ki so bili doslej ribiči in so lovili ribe na majhnih ladjah. Ti ljudje hodijo zdaj na lov na mine in sovražne podmornice. Delo je zelo nevarno.

Nemci pišejo o ogromnem številu potopljenih sovražnih trgovinskih ladij. Angleži pa pravijo, da na vsako posamezno potopljeno

Obrtništvo je preveč obremenjeno z davki

Pretekli teden je bil v Ljubljani posvet samostojnih obrtniških zbornic in obrtniških odsekov skupnih zbornic. Odposlanci so razpravljali o vprašanju davčne razbremenitve obrtništva in ustanovitve zveze obrtniških

zbornic. Glede zveze sta nastala dva tabora, ki sta se naposled sporazumela glede tega vprašanja s predlogom, naj se v posameznih zbornicah to vprašanje še nadalje preučuje, ker za rešitev še ni dozorelo.

Odposlanci so nato sprejeli resolucijo, v kateri terjajo davčno razbremenitev obrtništva. Potrebna je temeljita izprememba celotnega davčnega zakonodajstva. Poenostaviti je treba današnji zapleteni način obdavčenja in ga prilagoditi dejanskim razmeram. Preosnova naj se v teh časih izvede vsaj delno, in sicer na tak način, da se previsoka pridobnina za obrtnike zniža. Kosmati dohodek v znesku najmanj 6000 din naj se oprosti plačila pridobnine. Finančno ministrstvo naj upošteva težavni položaj obrtnikov in naj naroči davčnim oblastvom, da postopajo obzirneje. Glede pridobnine pavšaliranih in nepavšaliranih obrtnikov so v resoluciji navedene podrobne zahteve.

Glede skupnega davka na poslovni promet in luksuznega davka vsebuje resolucija podrobne navedbe o tem, kako naj se ta davek omili. Omiljenje teh dajatev je nujno potrebno, ker so obrtniki preobremenjeni s tem davkom. Minister za finance naj oprosti vodenja knjig o prometu vse obrtniške davčne zavezance prometnega davka, ako promet ne prekorači na leto dveh milijonov dinarjev. Resolucija zahteva tudi decentralizacijo usta-

nov za delavsko zavarovanje. Zaardi preureditve delavskega zavarovanja naj se skliče vsedrjavni posvet delojemalcev in delodajalcev.

Kako rešujejo cigansko vprašanje na Hrvaškem

Zagrebski dnevnik »Novosti« poroča o sestanku voditeljev Seljačke zaščite iz zagrebške okolice. Glavni predmet razgovorov je bil boj proti ciganom. Ugotovljeno je bilo, da je Zagreb že očiščen ciganske nadleže, ki pa se je zato tembolj vrgla na zagrebško okolico, kjer krade, roba in rokavnjači. Ciganske žene kuhajo vsa mogoča zelišča in se bavijo tudi z raznimi nedovoljenimi posli. Banska oblastva bodo morala čim prej posvetiti ciganskemu vprašanju svojo pozornost.

Glavni pomagači ciganov so baje gostilničarji, ki kupujejo od njih ukradeno blago. Mnoge kokoši in piščeta, ki jih pojedjo Zagrebčani, so baje ukradeno blago, ki je vtihotapljeno na zagrebški trg. Zaradi tega je

bilo sklenjeno, da izda načelnik Seljačke zaščite za zagrebško okolico tole povelje:

»V bodoče se morajo iz vsake ciganske naselbine v zagrebški okolici javiti vsako jutro po trije cigani načelniku Seljačke zaščite v občini ter mu poročati, ali so vsi cigani preteklo noč spali v svojih šotorih. Ako niso spali, potem morajo javiti, kje so bili in kaj so počeli...«

To je sicer odločen ukrep proti ciganski nadlogi, dosegel pa bo samo to, da se bo ciganska šiba božja preselila drugam in drugje še huje mučila prebivalstvo. Čas bi že bil, da se to vprašanje reši za vso državo. Cigane je treba nekje nasilno namestiti in jih z brezobzirno strogostjo navezati na zemljo in delo!

Živinski sejmi so nujno potrebni za živinorejce

Vso jesen je bil v krajih ob nemški meji zaradi slinavke in parkljevke ukinjen ves promet z živino in prepovedani vsi živinski sejmi. Za nekaj časa je bil živinski promet spet dovoljen, te dni pa na novo zabranjen. V škofijskem hlevu v Mariboru so ugotovili primer slinavke in parkljevke. Namestu da bi izvršili le v navedenem hlevu stroge razkuževalne ukrepe, so spet prepovedali živinske sejme v Mariboru.

Po hlevih je že malo lepe živine, ker so jo prodali, saj bi zaradi pomanjkanja krme shujšala in bi jo kmetje morali potem prodati še pod slabšimi pogoji raznim prekup-

čevalcem in mešetarjem. Zaradi zabrane živinskega prometa so cene živini slabe, kljub temu se je meso podražilo. To se čuje skoro neverjetno, a je vendar tako. Oblastva morajo posredovati, da ne bo žrtev tega ali onega izrednega ukrepa vedno le kmet, a tudi človek, ki meso kupuje.

Naj se pospešijo ukrepi proti slinavki in parkljevki, da se bo zatrla povsod in da bodo povsod spet dovoljeni sejmi, ki omogočajo živinorejcem prodajo goved in svinj po v redu se razvijajočih cenah S tem bi bilo vsaj nekoliko olajšano hudo stanje, s katerim se bori naš kmečki gospodar.

Dopisi

ČEŠNJICA V BOHINJU. Društvo kmečkih fantov in deklet priredi v nedeljo 17. marca ob 15 in ob 20. v gasilski dvorani lepo proslavo Matije Gubca. Spored: otvoritev proslave z govorom, deklamacije. Nato se bo igrala pod režijo tov Sodje lepa zgodovinska igra »Upor Bohinjcev«. Med igro bo igral tamburaški zbor. Pri proslavi nastopijo vsi fantje in dekleta v pristnih narodnih nošah. Na proslavo vsi vljudno vabljeni. Društveni širši odbor je že začel priprave za veliki kmečki praznik v Bohinju. Podrobnejši načrt se bo izdelal na občnem zboru 17. t. m. Na občni zbor, ki bo ob 13.

v gasilski dvorani v Češnjici, se vljudno vabijo vsi člani in članice.

PODNART. Sokol ponovi v nedeljo 17. marca dobro uspešno narodno igro »Prisega o polnoči«, dramo v štirih dejanjih, katero je spisala Manica Komanova. Igra bo v sokolski telovadnici. Začetek ob 15. uri.

SKOPICE PRI KRŠKEM. V nedeljo je bil ustanovni občni zbor krajevne postojanke Legije koroških borcev v Skopicah. Zbora se je udeležilo članstvo v lepem številu in z zanimanjem poslušalo izvajanja pripravljalnega odbora. Prišel je tudi odposlanec glavnega odbora Legije koroških borcev iz Ljubljane Pirc Drago. Po pozdravu tovariša predsednika so se prečitala pravila, ki so bila soglasno sprejeta. Pripravljalnemu odboru se je dala razrešnica in nato je bila izvoljena nova uprava krajevne postojanke s predsed-

V večkrat je že prepozno, nikoli pa ni prezgodaj, da se začne s pravilno nego zob.

SARGOV

KALOBONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

nikom Zorkom na čelu. Odposlanec glavnega odbora je podal poročilo o delu Legije koroških borcev ter pozval članstvo na smotno delo.

SREDIŠČE OB DRAVI. Društvo kmečkih fantov in deklet priredi v nedeljo 17. t. m. v Sokolskem domu v Središču igro »Dom«. Prijatelji kmečke prosvete in kmečke mladine, pridite in si oglejte lepo igro, ki jo je spisal Janez Jalen. Iskreno vabljeni!

ZAGORJE OB SAVI. Krajevna organizacija Legije koroških borcev v Litiji je priredila v nedeljo za svoje članstvo v Zagorju ob Savi lepo uspešno članski sestanek, katerega je vodil tajnik Jožko Beranič iz Litije. Številno članstvo je z veseljem pozdravilo v svoji sredi zastopnika glavnega odbora iz Ljubljane Kristana, ki je navzočnim borcem v poldrugournem govoru raztolmačil delo glavnega odbora in očrtal smotre, za katere se legija bori, predvsem pa poudaril potrebo po čim tesnejšem sodelovanju ter se pri tem dotaknil tudi raznih zelo perečih zadev socialne narave. Posebna zahteva legije je, da tako oblastva kakor tudi zasebna industrija in obrt zaposlujeta prvenstveno bivše borce. Članstvo je izrazilo željo, da se še večkrat sestane, kar se bo tudi upoštevalo, ker se le na ta način lahko doseže res trdna vez med glavno upravo in članstvom.

Popotnikova torba Zločinec je umoril staro ženo

Kostanjevica, marca. Na obsežnem posestvu v Globočicah pri Kostanjevici je vodila gospodinjske posle 77-letna posestnica Marija Bratinova, ki je bila splošno priljubljena zaradi svoje dobrosrčnosti. Posestvo, h kateremu spada tudi obsežen vinograd, je starka obdelovala s tujimi ljudmi in sorodniki.

Ko so prejšnjo nedeljo šli ljudje k maši pri Sv. Križu, so starejše ženske Bratinovo pogrešale v svoji sredi. Druga drugo so izpraševale, ali je morda starka zbolela. Ker stare posestnice le ni hotelo biti na spregled, so vaščani pogledali skozi okno zaprte hiše in jo videli na postelji negibno. Vdrli so v hišo in ugotovili, da je ženica umrla nasilne smrti. Ugotovljeno je, da je morilec prišel skozi podstrežje v sobo, kjer je svojo žrtev zadavil spečo. Vsi znaki kažejo, da je moral morilec imeti pri zločinu tudi pomagače.

Orožniki iz Kostanjevice so takoj začeli iskati sledi za zločinci. Na podlagi sumljivih okoliščin so aretirali nekega mlajšega posestnika, ki se je s pokojno Bratinovo pred časom tožaril in nasproti posestnici izgubil tožbo za večji znesek. Ta je bil tudi edini, ki bi prišel v poštev kot dedič. Z njim vred so orožniki prijeli tudi njegovo ženo in brata.

Oglašujte v »Domovini«

Politični pregled

Vrhovno poveljstvo sovjetske vojske je izdelalo obširen

načrt za utrditev nove sovjetske zapadne meje.

Delo so že začeli. Utrdbe se pričenjajo ob Črnem morju in tečejo vzdolž rumunske meje, segajo nato na Karpate in se razprostirajo vse ob novi nemški meji do Litve. Poleg tega so pričeli utrjevati meji proti Letonski in Estonski tja do Leningrada. Utrdbe grade na podlagi izkušenj z Maginotovo in Siegfriedovo črto in na podlagi izkušenj, ki si jih je stekla sovjetska vojska v borbi proti Mannerheimovi črti.

Važen dogodek tega tedna je bil

podpis miru med sovjeti in Finsko.

Pogajanja med sovjeti in Finsko so trajala dalje časa, vendar se do zadnjega ni vedelo mnogo o njih. V torek pa je bil nenadno sklenjen in podpisan mir. Finci so odstopili sovjetski Rusiji Karelsko zemsko ožino z Viborgom, obalo Ladoškega jezera, vzhodne dele Finske in Ribačji polotok, mesto in polotok Hangö pa dobijo sovjeti v zakup za 30 let, zakupnina znaša pet milijonov finskih mark. Razen tega se Finska obveže, da v vodah Severnega ledenega morja ne bo imela nikakih vojnih ladij in ne podmornic, temveč le manjše ladje za obrambo obale. V sredo 13. t. m. opoldne so se nehale vojne operacije. V mirovni pogodbi je tudi določeno, da se morajo do 15. t. m. ob 10. dopoldne čete na obeh straneh napotiti na nove meje.

Kakor poročajo iz Pariza,

so imeli zavezniki pripravljenih 50.000 mož za pomoč Finski.

To vojsko bi bili poslali na finsko bojišče takoj, kakor hitro bi jih Finci pozvali na pomoč. Toda Finci so se uklonili, ker se je njih položaj že toliko poslabšal, da si tudi od tuje pomoči niso mnogo obetali, zlasti še, ker se jim pomoč hitro ne da poslati.

Pretekli teden je

obiskal nemški zunanji minister Ribbentrop Rim

in se porazgovoril z italijanskimi državniki, zlasti tudi z italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem. Po nemških kakor italijanskih vesteh ta obisk ni pomenil kakšne spremembe v nemški in italijanski zunanji politiki. Na obeh straneh se tudi naglašajo, da sta Nemčija in Italija prej kakor slej prijatelji.

Po vesti iz Londona

je spor med Anglijo in Italijo zaradi premoga poravnal.

Italija ne bo več prevažala nemškega premoga po morju, kakor sta se dogovorila angleški zunanji minister lord Halifax in italijanski veleposlanik v Londonu Bastiani. Anglija je na podlagi tega dogovora tudi dovolila vsem zaplenjenim italijanskim parnikom, naloženim z nemškim premogom, svobodno povratek v Italijo. Kaže torej, da hoče Italija obdržati prijateljske stike z Anglijo. Angleški listi tudi zatrjujejo, da je nemški zunanji minister Ribbentrop prišel v Rim prav zaradi tega spora, ki da ga je hotel izkoristiti zase, a da ni uspel. Na te trditve angleškega tiska pa nemški tisk odločno naglašajo neomajno prijateljstvo med Nemčijo in Italijo. V Londonu zdaj tudi menijo, da se bo Italija gospodarsko tesneje povezala z Anglijo in da si bo v Angliji nabavljala premog.

Iz Londona poročajo, da so v zadnem času

angleška letala večkrat preletela Nemčijo in bila tudi nad Dunajem in Prago

Na svojih poletih so Angleži fotografirali številne važne vojaške objekte v Nemčiji in pomorska oporišča. Angleži pravijo zdaj, da vedo za vse važne točke v Nemčiji, ki jih

bodo iz letal bombardirali, če pride do poostritve vojne.

V angleški spodnji zbornici je podal minister za vojsko Stanley izjavo, da

angleška vojska v Franciji stalno narašča

in da je zdaj na zapadnem bojišču že dvakrat toliko angleških vojakov, kakor jih je bilo oktobra lani. Od nastanka vojne dalje se je poleg rezervistov, ki so bili vpoklicani v vojaško službo, prijavilo v vojsko približno 200.000 prostovoljcev.

Ob priliki obiska v Rimu

je bil nemški zunanji minister Ribbentrop tudi v avdienci pri papežu.

Avdienca je trajala precej časa. Časopisje poroča, da je bil njun razgovor precej odkrit in da se je tikal zlasti katoličanov v Poljski in na Češkem. Govorila sta tudi o možnosti miru.

Po francoskih in nemških poročilih

je na zapadnem bojišču po večini mirno.

Vrše se le letalske izvidniške okcije. Na morju so bile žrtve nemških min in podmornic med trgovinskimi ladjami v zadnem času manjše.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali na ptujskem sejmu: voli po 3.50 do 5.50, krave po 2.25 do 4.50, bikji po 3.50 do 4.75, junci po 3.25 do 4, telice po 3.50 do 5.75 din. Konji so bili po 470 do 6000 din, žrebeta pa po 950 do 2300 din za glavo.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Ptuj: pršutarji po 7.50 do 8, debele svinje po 8.25 do 9, plemenske svinje po 6 do 7.25, v Krškem: špeharji do 10, pršutarji do 8, v Laškem: špeharji po 10 do 11, pršutarji po 8 do 9, v Litiji: špeharji po 8 do 9, pršutarji po 7 do 8 din.

SVINJSKA MAST. V Krškem, svinjska mast 20 do 22, v Laškem: slanina 15, svinjska mast 20, v Litiji: slanina 16, svinjska mast 18 do 20, v Kočevju: slanina 16, svinjska mast 20 do 22, v ljubljanski okolici: slanina 16 do 18, svinjska mast 22 din.

MED. V ljubljanski okolici 16 do 18, v Kočevju 18 do 20, v Krškem 16 do 20, v Laškem 20 din za kg.

KRMA. V Litiji: seno 100, slama 50, v Laškem: seno 80 do 90, slama 40 do 50, v Kočevju: lucerna 150, seno 80 do 90, slama 60 do 70, v ljubljanski okolici: seno 90 do 115, slama 30 do 40, v Črnomlju: seno 125 do 150, slama 60 din za 100 kg.

VINO. V črnomeljskem okolišu se je dobilo pri vinogradnikih navadno mešano vino po 4 do 4.50, finejše sortirano po 5 do 6, a v litijem okolišu navadno mešano vino po 3, finejše sortirano pa po 5 din liter.

KROMPIR. V Črnomlju 150 do 225, v ljubljanski okolici 160 do 200, v Kočevju 175 do 200, v Litiji 200, v Laškem 125 din za 100 kg.

SIROVE KOŽE. V Krškem: goveje 12 do 18, telečje 12 do 14, svinjske 8 do 9, v Laškem: goveje 14, telečje 16, svinjske 9, v Črnomlju: goveje 8, telečje 14 do 16, svinjske 8, v ljubljanski okolici: goveje 16, telečje 14, v Kočevju: goveje 12, telečje 14 din za kg.

JAJCA. V Črnomlju 1 do 1.25, v ljubljanski okolici 1 do 1.50, v Kočevju 1 do 1.10, v Litiji 1, v Laškem 1 do 1.25 din kos.

DRVA. V Črnomlju (trda) 70 do 75, v ljubljanski okolici 75 do 125, v Kočevju 70 do 80, v Litiji 70, v Laškem (trda) 75 din za kubični meter.

Sejmi

18. marca: Frankolovo, Rečica ob Savinji, Mengeš, Moravče, Škofja Loka, Krško, Trbovlje, Višnja gora, Begunje, Št. Vid pri Logatcu, Poljčane, Žužemberk, Središče, Podčetrtek;

20. marca: Črnomelj, Bogojina, Ljubno ob Savinji, Kočevje, Studenec-Ig. Sv. Trojica v Slov. goricah, Dravograd, Ptujška gora, Sv. Barbara v Halozah, Jesenice, Kranjska gora, Šmarje pri Jelšah;

21. marca: Rajhenburg, Žigarski vrh (za govejo živino), Velika Pirešica, Laško, Sv. Krištof pri Laškem, Kropa (kramarski);

22. marca: Grahovo;

23. marca: Tržič.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 12. t. m. v devizah (prve številke pomenijo službene tečaje, druge številke v oklepajih pa tečaje na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 171.60 do 174.80 (za 211.98. do 215.18) din;

100 francoskih frankov za 96.95 do 99.25 (za 119.82 do 122.12) din;

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;

1 holandski gldinar za 23.49 do 23.87 (za 29.02 do 29.40) din;

1 belgijsko belgo za 7.50 do 7.62 (za 9.26 do 9.38) din.

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 432 din. Nemške klirinške marke so bile 14.80 din.

Drobne vesti

= **Velika škoda po vinogradih in sadovnjakih zaradi pozebe.** Letošna zima je napravila občutno škodo po sadovnjakih in vinogradih. Natančno se bo videla škoda šele v aprilu, ko bo začelo odganjati listje. Trsje po vinogradih je bolj pozeblo pri tleh kakor zgoraj, čeprav je spodaj bilo v snegu. V zavetnejših legah pa menda, kolikor se da ugotoviti, ni huda zima storila mnogo škode. Vsekakor so vinogradniki zelo v skrbeh. Le najmanjša nepredvidnost pri rezi bo imela lahko usodne posledice. Zato bi bilo potrebno, da se dajo vinogradnikom v tem pogledu potrebna navodila. Pozeba je tudi po sadovnjakih precejšna. To je ugotovljeno zlasti glede breskev in marelic. Glede jablan domnevajo, da ne bo prehudih posledic. Isto velja za češplje in slive. Pač pa so ugotovili pozebo na češnjah. Nedvomno so prizadeli predvsem tisti vinogradi in sadovnjaki, kjer se je najbolj čutila razlika med nočno in dnevno toplino.

= **Zahteve kmetijskega gospodarstva.** V Beogradu je bil te dni posvet Zveze kmetijskih zbornic. Sprejeta resolucija ugotavlja, da so zdajšnje gospodarske razmere doma in na tujem zlo prav za najsiromašnejše kmečke sloje. Kar se je doslej storilo za oskrbo siromašnih krajev, predvsem za njihovo prehrano, je bilo mnogo premalo. Kmetijske zbornice zahtevajo, da se kmetijsko pridelovanje pospeši z vsemi sredstvi, predvsem pa z ureditvijo posojil. Povečali naj bi se vsi kmetijski proračuni, državni kakor banovinski. Zmanjšajo ali celo ukinejo naj se uvozne carine na kmetijske stroje. Ukinejo naj se banovinske in občinske trošarine na kmetijske pridelke, ki jih kmetje sami prinašajo v mesta na trge. Ukine naj se državna trošarina na vino in žganje v zdajšnji obliki. To vprašanje naj se reši v sporazumu z zastopniki kmetijskih zbornic in v skladu s koristmi pridelovalcev. Preosnuje naj se upravna in gospodarska služba, ki zahteva kmetijstvo. Doprži naj se razdolžitev kmetov. Določen najmanjši obseg kmečke posesti naj se zaščiti. Preosnova kmetijske službe naj se izvrši v smislu načrtnega pospeševanja kmetijstva. Dokončno naj se spremeni katastrski čisti dohodki, ki so zdaj brez dejanske podlage. Čimbolj naj se pospešuje ta osnovna narodna prosveta in zdravstvena zaščita kmečkega prebivalstva.

= **Kmetijski stroji iz Nemčije se ne bodo podražili.** Nemški generalni konzulat v Zagrebu sporoča, da se kmetijski stroji, orodje in zlasti plugi, ki jih uvaža Jugoslavija, po ukinitvi carine ne bodo podražili, kakor so

poročali nekateri listi. Odpravljena je bila namreč carina na pluge, ker je v naši državi še mnogo premalo plugov in domača industrija ne more kriti vse potrebe.

— **Kmetska posojilnica ljubljanske okolice, z. z. n. j.** v Ljubljani izplačuje od 15. t. m. vse vloge, ki dne 1. marca l. 1935. niso presegale zneska 5000 din. Vse te osvobodjene in nedvignjene vloge se bodo po 30. juniju l. 1940. prenesle na novi račun in se bodo obrestovale po normalni obrestni meri.

— **Lista za nadzorovanje cen bo morda razširjena.** Ministrstvo za trgovino in industrijo je dobilo z raznih strani predloge, da selista nadzorovanih predmetov razširi še na nastopne predmete: modro galico, cin, baker, med, steklo, koks, barve, elektrotehnični material, sirove kože in usnje, loj, bombaž, svilo, juto in predivo od teh sirovin. Kakor javljajo so menda že določene cene vsem predmetom, ki spadajo pod nadzorovanje cen.

— **Obtok bankovcev presegele 10 milijard dinarjev.** Po poročilu Narodne banke z dne 29. februarja se je povečal obtok bankovcev v zadnjem tednu februarja za 160 milijonov dinarjev, tako da znaša nad 10 milijard.

— **Nov rudnik zlata v naši državi.** V kratkem se namerava začeti izkoriščanje ležišča arzenove rude v Hrmzi v Bosni. Kakor so ugotovili strokovnjaki, je pričakovati, da bo vsaka tona arzenove rude dala štiri grame zlata. Ako se bo letno predelalo 50.000 ton te rude, se bo dobilo letno okoli 200 kg zlata.

Novice

* **Kralj Peter II. v gledališču.** Nedavni predstavi Gluckove opere »Orfej« v gledališču v Beogradu je prisostvoval tudi Nj. Vel. kralj Peter II. v spremstvu svojega guvernerja generala Petra Kosića in adjutanta polkovnika Petrovića. Ko se je kralj pojavil v dvorni loži, ga je občinstvo stoje navdušeno pozdravljalo. Orkester je zaigral državno himno, ki jo je občinstvo spremljalo z navdušenimi počastitvami. Kralj je stoji iz svoje lože prijazno odzdravljaval občinstvo. Kralj je ostal v gledališču do konca predstave. Ko je po predstavi odhajal, ga je občinstvo spet navdušeno pozdravljalo.

Paul Keller

18

DOM Roman z gora

Poslovenil B. R.

»Da. Zaradi tega sem prišla! Dovolj si nam dolžan. Večino! Skoraj vse! In jaz ne govorim zaradi sebe, ampak zaradi Matije.«

»Zaradi Matije? Kaj bi pa temu škodovalo, če jaz, če — «

»Če hodiš k Berčetu? Če hodiš za Loto? Res je! Lepa reč bi bila, če bi nazadnje Loto še vzela.«

»Molči, Lenka! To te prav nič ne briga! Toda ona se za njegove besede ni zmenila.«

»Da, in pijani Berce naj bi postal tvoj tast, kaj ne?«

»Lenka, ven te bom nagnal!«

»Pusti me, da najprej vse povem! Lepo bo, če pojdete po poroki mimo očetovega groba. Ali ne veš, da ga ima ta svojat na vesti? In Matija bo moral tudi to gledati, Matija, ki so ga oni spravili v zapor. Zelo lepo bo! To si res fant, Henrik!«

»Nehaj, Lenka, saj bom še znorel!«

Sedel je na stol. Nič ni rekla. Naslonila se je ob zid in ga gledala strogo, skoraj sovražno. Njega pa so njeni očitki pobili. Potem je rekel:

»Saj ni nič dokazano!«

»Da je oče mrtev, je dokazano!«

Nato ni izprva vedel odgovoriti. Naposled je dejal:

»Oče se je ponesrečil.«

* **Peter Živković opravlja samo dobra dela.** O g. Petru Živkoviću piše beograjski »Narodni glas«: »G. Živković, predsednik Jugoslovske nacionalne stranke, spada v vrsto priljubljenih predsednikov političnih strank v naši državi. Njegove besede vlivajo polet in voljo. Vse svoje življenje opravlja samo dobra dela. Nacionalne množice ga obožujejo. G. Živković je kot vodja ene izmed najmočnejših političnih strank v naši državi naša nacionalna nada Jugoslavije, v katerega v teh motnih in negotovih časih upirajo svoje oči vsi zavedni in trezni nacionalisti naše, s krvjo ustvarjene domovine.«

* **Nacionalna mladina na Koroški Beli.** V nedeljo 3. t. m. je bil občni zbor občinske mladinske organizacije Jugoslovske nacionalne stranke za Koroško Belo v prostorih Čopove gostilne. Omladinci iz vsega jeseniškega kota so prišli na občni zbor, a poleg tega tudi mnogo starejših članov stranke. Po poročilih funkcionarjev občinske organizacije je podal politično poročilo g. Milan Mravljec, za njim pa g. Miha Frčaj iz Zasipa. Izvajanja obeh govornikov so zborovalci navdušeno odobraval.

* **Uredba o naglih vojnih sodiščih.** Ministrski svet je na predlog ministrstva za vojsko izdal uredbo o naglih vojaških sodiščih v pripravljalnem, mobilnem in vojnem stanju. Uredba velja za vojake in civiliste.

* **Obvezno škropljenje sadnega drevja v Mariboru.** Ker San Josejev kapar, ta najhujši škodljivec sadnega drevja, grozi uničiti naše sadjarstvo, je banska uprava dravske banovine z odredbo z dne 16. decembra l. 1939 odredila vse potrebne ukrepe, da se zatrt ta nevarni kapar. V smislu teh odredb bo več škropilnih kolon mestnega poglavarstva v Mariboru pod strokovnim nadzorstvom v območju mesta Maribora izvršilo škropljenje vsega sadnega drevja. Stroški se pozneje porazdele sorazmerno na imetnike dreves.

* **Bankovci po 100 din iz leta 1920. ne bodo vzeti iz prometa.** Na Narodno banko se obračajo številni ljudje s prošnjo, naj jim zamenja 100dinarske bankovce, ki imajo napis »Narodna banka kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca«, z datumom od 30. novembra l. 1920. Razširile so se namreč vesti, da bodo ti bankovci vzeti iz prometa. S pristojnega mesta pa poročajo, da imajo ti bankovci

enako vrednost kakor oni z napisom »Narodna banka kraljevine Jugoslavije« z dne 1. decembra l. 1929.

* **Najstarejši rudarski upokojenec v Zagorju** je Josip Jesih, ki je ob Gregorjevem praznovanju 87letnico. Doma je pri Sv. Urhu. Skoraj vsi sinovi so po očetovem zgledu dobili zaposlitev pri rudniku. To je prava rudarska rodbina, zvesta rudniku od roda do roda. Tudi trije sinovi so že upokojeni, dva še delata, dva pa sta umrla. Edina hčerka je gospodinja. Vsi otroci so bili vzgojeni v narodnem duhu. Sin Mirko je bil več let načelnik zagorskega Sokola, hčerka pa načelnica. Poleg tega so bili vsi dobri pevci pri Glasbenem društvu. Tudi oče sam ima mnogo veselja do nacionalnega gibanja in je še vedno storil svojo napredno dolžnost. Želimo mu, da bi učakal 100letnico!

* **Delo proti jetiki.** Protituberkulozna zveza izdaja letos že šesto leto časopis »Delo proti tuberkulozi«, ki izhaja vsaka dva meseca in želi biti predvsem poljudno glasilo borbe proti morilki jetiki. Ker je jetika slovenska ljudska bolezen, mora postati tudi borba proti njej last in dolžnost vsega slovenskega naroda. Prav je torej da vsi prisotni činitelji, predvsem na zdravniški, učiteljski in duhovniški, najširše sloje izpodbujejo na protituberkulozno delo. Pri tem delu jim bo sijajno pomagal časopis »Delo proti tuberkulozi«, ki je urejevanj smotrno in prav z voljo, da postane last širokih slojev. Časopis, ki stane letno samo 10 dinarjev, se naroča pri Protituberkulozni zvezi v Ljubljani, Aškerčeva cesta (šolska poliklinika) Vsem ga prav toplo priporočamo!

* **Rok za sprejem mladeničev v zrakoplovno podoficirsko šolo** v Novem Sadu (starost od 17 do 21 let) je do 15. marca letos. Za pehotno podoficirsko šolo v Beogradu, Bileći, Zagrebu, za artilerijsko podoficirsko šolo v Čupriji in inženirsko podoficirsko šolo v Šabcu (starost od 18 do 21 let) je do 20. marca letos. Vsa pojasnila dobite ustno ali pisмено: Koncesionirana pisarna Per Franjo, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova 14. Za pismeni odgovor priložite kolek ali znambo za 6 din.

* **Rekruti, rezervisti in njih starsi, pozor!** Z nestrokovnjaško izvršeno prošnjo sta izgubljena čas in denar. Zato ne nasedajte vsakomur s tako važno zadevo. Obrnite se le na koncesionirano in strokovno preizkušeno pi-

»Ne!«

Ta »ne« je zvenel kar strahotno v nočni tišini. Henrika je zadel kakor udarec s pestjo in zazeblo ga je. Zmerol se je boril s tem strašnim vprašanjem in nikoli ni našel nanj pravega, odločnega odgovora. To dekle mu je dalo odgovor. Plašno jo je pogledal.

»Kako moreš to reči, Lenka. To, o očetu...«

Iznenada so jo posilile solze. Potem jo je spet obšla jeza.

»Očetova smrt je jasna. In Berce jo je hotel. Očeta je pripravil ob denar, potem je krivo prisegel in nazadnje mu je odpovedal posojilo. Tu si oče ni več vedelpomagati. In zdaj — hodiš ti — njegov edini sin — «

Tu jo je zapustila hladnokrvnost. Omahačila je na stol, skrila obraz v dlaneh in začela jokati.

Pogledal jo je mirno. Potem je prazno rekel: »Nehaj jokati, Lenka. Saj se ni nič zgodilo. Ne bom tajil, da Loto rad vidim, — že dolgo, dalje kakor sam vem, toda to — bom že premagal, — ker moram, — kar moram — «

Vstal je in se obrnil stran. Tedaj je iznenada stopila k njemu, ga objela okoli vratu in ga poljubila na lice.

»Henrik, ali p'av nič ne veš, prav nič ne veš za Liziko?«

»Kako? Kaj? Kaj naj vem o Liziki?«

»Da te — ima strašno rada, Henrik!«

Zdrznil se je. »Lizika? Da me ima Lizika rada? Lenka!«

»In Matija je zmerom na to upal!«

Presenečen jo je pogledal. Iznenada ga je obšlo spoznanje. »O. Lenka, tega si ne bi bil nikoli mislil!«

Spet je sedel.

Položila mu je roko na ramo.

»Pa ne smeš misliti, Henrik, da je Matija samo zaradi tega za nas delal. To bi bilo grdo. Tega si ne smemo o njem misliti. Vem pa, da je na to upal. In zdaj — Henrik, kar srce se mi je trgalo, ko sem ga gledala, kako je nocoj hodil po hiši, bled kakor zid. In ničesar ni hotel pokazati, ničesar povedati. Po sili se je poizkušal smejeti, — joj, kar bolelo me je.«

Srepa se je zazrl vanjo, stresel se je in zaprl oči.

»Lenka, tega, — tega ne smete od mene zahtevati.«

Otožno je pogledala predse.

»Saj tega ne zahtevamo. Toda onega drugega, Henrik, nam ne smeš napraviti.«

Dolgo sta potem oba molčala.

Zunaj v grmovju je še zmerom prepeval ptič. In onstran ceste se je lesketala topla luč.

Dekle se je izpremenilo. S plašno nežnostjo je prišla bratovo roko.

»Henrik, ali ti je to tako težko?«

Tedaj je hripavo odgovoril:

»Šele zdaj vem, šele zdaj, ko je ne smem imeti, čeprav jo imam tako strašno rad!«

In čez nekaj časa je zaihtel:

»Lenka, kako obupno je naše življenje!«

Njen obraz se je spčil.

»Vem, da sem grda s teboj in z vsemi drugimi, da vas vse jezim — vse, pa ne morem pomagati.«

Ni ji odgovoril.

»Toda mislim dobro, samo tega ne znam prav pokazati. Tako odurna, neumna sem. In nihče me ne more trpeti!«

sarno kapetana Franca Pera (Ljubljana, Maistrova ulica 14), ki vam pove, ali je prošnja sploh izvedljiva ali ne. Če je izvedljiva, vam za malenkosten znesek vloži prošnjo in uredi zadevo. Ne zamujajte časa in hitite z zadevo! Za odgovor priložite znamko za 6 din.

* **O Arčonovi knjižici »Kako gojimo breskve po sodobnih navodilih«** je slovenski sadjarski strokovnjak, profesor Josip Priol, ravnatelj vinarske in sadjarske šole v Mariboru zapisal tole oceno: »Knjižica je pisana zelo poljudno in bo odlična kašpot za gojitelje breskev. Ponosen sem na svojega bivšega učenca g. Arčona, ki se je po dokončani vinarski in sadjarski šoli izpopolnjeval marljivo v teoriji in praksi in je obogatil našo sadjarsko književnost s to lepo knjižico, za katero mu bodo sadjarji gotovo zelo hvaležni«. Knjižico dobite v vsaki knjigarni (tudi na Primorskem) za 6 din. Kupite jo čimprej, ker vam bo v korist!

* **18 primerov kužne otrplosti tilnika so ugotovili zdravniki na območju vrbaska banovine.** V primeri s prejšnjimi leti je letošnje razširjenje te nevarne otroške bolezni znatno večje. A medtem ko je doslej bila smrtnost 50odstotna, so jo zdaj znižali na 10 do 15 odstotkov in to s pomočjo seruma proti tej bolezni. V Medmurju se je ta bolezen takisto pojavila in so pripeljali v bolnišnico v Čakovcu sedem bolnikov. Vsi so z dežele. V Splitu so po 23 dneh ugotovili nov primer te bolezni in zdaj leži v ondotni bolnišnici 19 bolnikov, izmed katerih so pasamo štirje iz Splita.

* **V Murskem središču iščejo premog in nafto.** Znano je, da so v Medmurju začeli pridobivati nafto, sicer v manjšem obsegu, vendar pa dosedanji uspehi kažejo, da so tam precejšna ležišča nafte in da se bo pridobivanje lahko znatno povečalo. V Murskem Središču so pa našli poleg ležišč nafte tudi premog. Premog že kopljejo.

* **Enega so krstili, ko se je drugi rodil.** V nekem naselju blizu Dol pri Sv. Križu se je dogodil čuden primer. Jeketova žena je vvela možu, naj brž stopi po sosedo, ker ji bo kmalu potrebna njena pomoč. Porod je bil težaven. Čeprav se je porodnica tudi potem, ko je otrok že prišel na svet, še vedno zvižala v krčih, vendar niso poslali po babico, še manj po zdravnika. Soseba je tolažila porodnico, da bo že boljše. Predvsem pa je bilo treba z otrokom kar hitro v dolino h

krstu. Krst so, kakor je že navada, nekoliko zalili. Toda nemajhno začudenje je čakalo botre, ko so se vrnili z otrokom domov. Ob porodnici je ležal nov otrok, ki se je rodil kmalu potem ko so bili botri krenili s prvim v cerkev. Ker so bili že prazno opravljene, so brž pograbili še drugega otroka in pohiteli v dolino h krstu. To jim je bilo kar nekako nerodno in so jo ubrali po drugi poti, da jih ne bi ljudje opazili vdruge hiteti v cerkev. Župnik je tudi drugi krst rad opravil, potem pa dejal: »Veste, naglica ni nikoli dobra! Drugič pa le počakajte še kakšen dan doma!«

* **103 leta je doživela Ana Ohorjeva iz Idrije.** Skoro vse življenje je preživel v Trstu, kjer se je pred 70 leti poročila. Imela je tri sinove, ki pa so že vsi umrli. Pred 33 leti ji je umrl mož Viktor. Odtlej je živela kot vdova v svoji hišici na Škorkoli.

* **»Poljakom vstop prepovedan.«** V nemškem delu Koroške je precejšno število delavcev in delavk iz Poljske. V zadnjem času so se v nekaterih gostilnah in kavarnah pojavile table z napisom: »Poljakom in Poljakinjam vstop prepovedan!« Napis je ponekod preveden tudi v poljščino.

* **Smrtna nesreča v gozdu.** Posesnik Starič Anton iz Ornuške vasi je šel s hlapcem v gozd podirati bukve. S seboj je vzel tudi dekle Ajdičevo Ano. S hlapcem sta podrla več dreves in naposled prišla tudi do precej velike bukve, ki je imela več vrhov. Ko je požagana začela padati, sta odskočila kakih 6 metrov v nasprotno stran. Toda usoda je hotela, da se je en vrh bukve zapletel v drugo drevo in spremenil smer padanja. Bukve je zgrmela na Stariča, dekle in hlapca. Medtem ko se prvima dvema ni nič zgodilo, je bukev tako nesrečno padla komaj 18-letnemu hlapcu Jožefu Gorencu na vrat, da mu je zlomila tilnik in je bil na mestu mrtev. Nesreča se je zgodila le po nesrečnem naključju in ne zadene krivda nikogar.

* **Dve smrtni nesreči.** V potoku Cirknici v Jelenčah je utonil 72-letni preužitkar Ivan Šrok iz Rance. Šrok je bil v gostilni pri pesniški postaji, kjer se je nekoliko opil. V takem stanju je potem šel proti domu. Kakih 200 korakov pred domom ga je vodila pot čez brv Cirknice. Izgubil je ravnotežje, pa del v globino in utonil. Druga smrtna nesreča se je pripetila v Šmartnem na Pohorju v gozdu grofa Attemsa. Pri spravljanju drv je

bil zaposlen v gozdu 18-letni delavec Jernej Ajd iz Smrečnega. Vozil je drva na samotežnih saneh po strmem kolovozu do okladišča. Ko je spet enkrat drvel s sanmi, na katerih je bilo pol kubičnega metra drv, so strmini, je izgubil oblast nad vozilom, ki ga je pritisnilo ob smreko ter mu zdrobilo prsni koš. Pol ure nato je umrl.

* **Smrt železničarja na prog. 43letni železničar Anton Judež se je nedavno iz Zagorja po soteski vračal domov v Savo.** Šel je po prog. in naenkrat ga je presenetil ljubljanski vlak. Zmrzovalo je in Judežu je pri odskoku s proge bržčas spodrsnilo, pa je padel pod lokomotivo, ki mu je odrezala nogo, ga zavlekla še kakih 20 metrov s seboj in ga strahovito razmesarila. Bil je takoj mrtev. Zapušča vdovo in pet nepreskrbljenih otrok. Pokojnik je bil trezen mož, zato ne more biti govora, da bi bila morda vinjenost vzrok nesreče. Bodi mu blag spomin, njegovi rodbini iskreno sožalje!

* **Pri podiranju bukve ga je dohitela smrt.** V zgodni pomladi je najprimernejši čas za podiranje gozdnega drevja. Ker je zdaj veliko povpraševanje po bukovini, ki ima lepo ceno, podirajo povsod bukve. Tako so tudi v trebeljskih gozdovih delavci posestnika Uhana podirali bukve. Ko so podirali veliko drevo, je domači hlapec pokazal smer, kam naj bi bukev podrli. V tem se je bukev nagnila in začela padati. Hlapec je bil premalo previden, zaradi česar ga je veja padajočega drevesa zadela na vrat. Udarac je bil tako hud, da je hlapec nezavesten obležal. Ponesrečenca so odnesli domov, a je kmalu umrl.

* **Požar v Vodica.** V Vodica za Šmarno goro je nastal v soboto zvečer velik požar. Pri fari so pripravljali župljani na večer pred 25 letnim jubilejem župnika v Vodica g. Petra Janca veliko proslavo. Zvečer so se zbrali pri cerkvi številni domačini in tam je bil tudi pevski zbor, fantje pa so v zvoniku pritrkavali. Ob 20 uri, ko bi morali pevci zapeti župniku podoknico, so žvignile iz zvonika rakete, izmed katerih je ena udarila naravnost v župnikov kozolec blizu gospodarskih poslopij župnišča. V kozolcu-dvojniku se je na mah vnela slama in zagorela z velikanskim plamenom. Proslava je bila zaradi nesreče seveda opuščena in je vse drvelo h gorečemu kozolcu. Kar se je dalo hitro, so nastopili tudi domači gasilci in začeli gasi-

Spet je začela krčevito jokati. Čeprav je imel dovolj težav s svojimi bolečinami, je vendar čutil, da je tudi njegova sestra osamljena in nesrečna.

»Lenka,« je rekel, »poizkusiva se bolje razumeti. Vem, kaj sem vam dolžan. Potrudil se bom, Lenka, kolikor se bom mogel.«

In onstran ceste?

Stara Petrulja je zaspala ob Lotini postelji. Zdaj se je zdramila.

»Jej, zadremala sem menda... Ali bi kaj rada imela, Loti?«

Lepo dekle je odkimalo.

»Čisto zadovoljna sem.«

Tudi ona je slišala ptico, ki je pela v grmovju. In tudi ona je mislila, kako se je s Henrikom peljala po gozdu. Kako sta bila takrat oba tiha in srečna Šmarnice, ki jih je bil natrgal zanj, so bile v kozarcu na nočni omarici. Tako dragocene so se ji zdele. In kar vesela je bila, da je pri padcu z voza izgubila samo svojo zlato broško, ne pa šmarnic.

»Kako je to, Petrulja, da se je gospod Bukovnik peljal po zdravniku, ne pa kdo izmed naših?«

»Križ božji, to bi bila pa morala čakati. No, saj veš! Mladi gospod pa je vozil, kakor bi ga bilo obsedlo.«

Loti se je nasmehnila.

»Ali že ve, da sem si nogo zlomila?«

»Seveda, seveda! Čakal je v veži, dokler mu nisem vsega povedala. No, lepo te pozdravlja in pravi, da mu je zelo hudo.«

Loti se je spet nasmehnila.

»Da, Petrulja, verjamem, da mu je hudo; dober človek je.«

Petrulja je prikimala in nekaj časa brskala po žepih. Potem je pokašljala in rekla:

»Prav za prav ti ne bi smela nič reči, pa vem, da me ne boš izdala, — tole poglej!«

Pokazala ji je tolar za pet kron in šepnila:

»Tole mi je podaril mladi Bukovnik in naročil mi je, naj pazim nate —«

Globoka rdečica je zalila Lotin obraz in blaženo svetlikanje se je pokazalo v njenih očeh.

»Da, in vsak večer me bo prišel ob devetih k vratom vprašat, kako ti gre.«

»To ti je rekel?«

»Da, prav to! Strašno se menda boji za tebe!«

Petrulja je zavzdihnila.

»Škoda, škoda, da je Bukovnikov. Saj je res dober fant.«

Loti ni odgovorila. Samo roka ji je blodila po odeji in na njenih licih je žarela vročica.

»Da, in čudila sem se, da tvoj oče ni nič rekel. No, morda pa še bo. To bodo ljudje po vasi spet govorili! Pa nič ne de!«

Loti je molčala. Njene oči so postale resne in žalostne.

Polotil se je je moreč nemir, ki jo je bolj bolel kakor ranjena noga.

Strmela je predse. Tedaj — se je njen pogled ustavil spet na šmarnicah in misli pri petaku, ki ga je dobila Petrulja.

Šmarnice! Petak!

★

Tam v gozdu je stalo prastaro znamenje. Nihče ni vedel, kdo ga je postavil tja, nikomur ni bilo postavljeno v sreči ali v trpljenju, za zahvalo ali za prošnjo. Nihče ni ve-

del, ali ga je postavila pobožna duša ali človek, ki mu je greh težil srce.

Ze stoletja je stal tam. In pomlad ga je vsega ovila s cvetjem. Poletno solnce mu je pozlatilo sivi kamen. Ob njegovem znožju so se skrivali hrošči v jesenskem času v mahu, in ko so se iz doline oglasili velikonočni zvonovi, so se tajale ledene sveče ob njegovih strehi. Bile so kakor sveče na oltarju v cerkvi sredi belih prtov in marmorja. Pogosto je šel samotni popotnik mimo stare slike in vzel čepico z glave. Saj ni malikovalstvo, če človek odkrije glavo na svetem kraju, ki morda priča o trpljenju, morda o sreči, na kraju, ki prinaša mir in molitev.

Pri tem znamenju je klečala Bernikova Lizika. Večer ni bil več daleč. Sivi kamen je oblavil rdeč, pridušen soj. Tudi njo. V gozdu so pele ptice. Drugače je bilo tiho.

Tiho je molila in samo njene oči so izdajale trpljenje, ki ji je trgalo srce. Toda kadar je pogledala na sliko, so postale njene oči mirnejše.

»Če je greh, mi odpusti, mati božja!«

Slika ji ni dala odgovora, toda v dekletove oči je prišel mir. —

Od daleč jo je nekdo opazoval. Skrivaj je prišel za njo. Matija, njen oče.

Ni je motil, — o, ne! Vedel je, za kaj molila. Vedel je, da je to nagrobna molitev njene ljubezni in njegovega upanja.

Zdaj je vstala in ga zagledala. Nekoliko se je prestrašila, on pa je stopil k njej in jo prijel za roko.

»Lizika!«

Prav nič se nista pogovarjala. Oba sta molčala. Ptici, ki je sedel na veji, je obstal sredi pesmi, sklonil glavo postrani in ju za-

ti. Navzlic požrtvovalnosti gasilcev je kozolec pogorel do tal. Glavno skrb so imeli gasilci s tem, da so obvarovali druga v bližini stoječa gospodarska poslopja, kar se jim je tudi posrečilo.

* **Vesten železničar je preprečil železniško nesrečo.** Iz Zagorja poročajo, da bi se bila lahko 5. t. m. zjutraj pripetila huda nesreča, če bi bile v zasavski soteski rušeče se skale ubile progovnega obhodnika Arnta, ki se je prav tedaj mudil na onem usodnem kraju. Da se je rešil smrti, se mora zahvaliti edino okolnosti, da je nekoliko postal ob strani proge. Če bi bil mirno korakal dalje, bi ga bila ena izmed treh velikih skal gotovo na mestu ubila. Prva skala je padla zviška blizu tira ter odskočila čez tir na cesto in nato v Savo. Druga je padla naravnost na tir in je zdrobila železniški prag in skrivila tračnico. Tretja ni napravila posebne škode, ker je padla ob progo. Skale so se odtrgale z visokega skalnatega hriba v bližini šklendrovskega mostu, ki spada v trboveljski okoliš. V diru so podirale velika drevesa kar s koreninami. Prva skala je tudi še ob bregu Save polomila drevesa. Ko je Arnt začul strahotni trušč, je prestrašen stekel na zagorsko železniško postajo in obvestil službojočega uradnika, ki je takoj po telefonu obvestil trboveljsko postajo, da je proga pokvarjena. Železniški delavci so bili brž na mestu, da so zamenjali prag in tračnico. Vlaki so ta čas vozili med Zagorjem in Trbovljami po enem samem tiru. Obhodniku Arntu velja polno priznanje za vestno službovanje.

* **Do smrti povežen.** Nedavno je neki osebni avto v bližini Biljane v Julijski krajini do smrti povozil 15-letnega Josipa Šverka iz Ronkov. Fanta so pozneje z nekim drugim avtomobilom prepeljali v tržiško bolnišnico, kjer je umrl.

* **Hotel je ustreliti psa, pa je ustrelil sebe.** V mariborski bolnišnici je umrl 60-letni posestnik Franc Lorber iz Partinja v Slovenskih goricah, ker je imel prestreljeno lobanjo. Najprej so domnevali, da je pokojni Lorber izvršil samomor. Zdaj pa se je izkazalo, da gre za nesrečo. Lorber je namreč hotel ustreliti nekega bolnega psa, pa je s puško tako nesrečno ravnal, da je krogla zadela Lorberja v glavo.

* **Smrtna nesreča mlade matere.** Zena radovljiškega pismonoše Minka Kapusova, se-

stra radovljiškega zdravnika dr. Slivnika je vršila poleg svojega domačega dela tudi službo v delavnici okov Matije Režka in Ivana Udirja. Te dni je preizkušal Ivan Udir novo brusilno ploščo in je navzočne opozoril, naj se nekoliko odstranijo od stroja. Vsi so se nekoliko umaknili. Usoda je hotela, da je le Minka ostala na svojem mestu. Že naslednji trenutek se je zgodila grozna nesreča. Precej velika brusilna plošča, pri kateri je bila Minka Kapusova vedno zaposljena, se je razletela in drobi se so razleteli po vsej delavnici. Večji kos brusilne plošče je zadel nesrečno mlado mater v podbradek in ji glavo razklal. Nesrečna mati je zapustila tri hčerke. Bridko prizadeti družini naše iskreno sožalje!

* **Velik požar.** Posestniku Otoničarju Antonu na Hribarjevem, občina Bloke, je požar v noči na nedeljo uničil šest poslopij. Bilo je okrog polnoči, ko je šla Otoničarjeva gospodinja s štiriletnim sinčkom Jožetom ven. Komaj je stopila na dvorišče, je zagledala ogenj in poklicala moža. Mož je planil iz hiše in komaj rešil živino iz hleva. Preden so prišli ljudje, je bilo že v ognju pet poslopij in ena hiša, ki jo je Otoničar pred nekaj leti kupil od soseda. Škoda se cení nad 100.000 din, zavarovan pa je bil le za 36.000 din. Položaj posestnika Otoničarja je obupen, ker mu je od vsega ostala samo hiša.

* **Grozna smrt 82letnega starčka v ognju.** 82letni zasebnik Jurij Črnčič je živel pri hčerki v Studencih pri Mariboru in je bil za svojo starost še zelo krepak. Te dni si je privoščil kozarček dobre kapljice in šel okoli 22. ure spat v svojo sobo. Kmalu zatem pa so domači opazili, da je prihajal iz starčkove sobe gost dim. Takoj so vdrlí v sobo. Ob železni peči, ki je bila vsa žareča, je ležal ves ožgan nesrečni Jurij Črnčič. Bil je mrtev. Njegovo truplo je bilo skoro zoglenelo.

* **Steklina v okolici Karlovca in Šida.** V zadnjem času se je v Karlovcu pojavilo več steklih psov. Zato je bil odrejen strog kontumac. Konjač in njegov pomočnik sta postreljala pse, ki jih nista mogla ujeti. Tako se je zgodilo, da je konjačev pomočnik ustrelil lovskega psa. Zato je bil obsojen na 750 din globe, konjač pa na 250 din. Tudi v šidskem okraju so imeli več primerov pasje stekline. Ponekod so se pojavile tudi stekle mačke. V Šidu je bilo v zadnjem času sedem primerov pasje stekline. Okrajni živino-

zdravnik je sklenil cepiti proti steklini vse pse najprej v Šidu, nato pa v okoliških vaseh.

* **Obsojena brata razbojnika.** Te dni je bila v Mariboru pred velikim senatom okrožnega sodišča razprava proti bratoma Jožefu in Alojzu Kolariču iz Formina na Dravskem polju zaradi roparskega napada. Dne 3. decembra sta v bližini domače vasi napadla vojaškega narednika Albina Kralja, ki je šel na vlak. Hotela sta mu vzeti samokres, katerega pa ni imel pri sebi. Zato sta mu odnesla sablo in torbo, v kateri je imel razno perilo. Pred sodniki sta se brata izvijala na vse načine, češ da sta nedolžna in je izvršil napad neki Hrvat, vendar jima to ni nič pomagalo. Jožef Kolarič je bil obsojen na tri leta in tri mesece robije ter na tri leta izgube častnih pravic. Alojz pa je dobil 2 leti strogega zopora.

* **Blago, ki čaka lastnikov.** Šentviški in višenjski orožniki so nedavno aretirali več članov roparske družbe, ki je kradla po vsej Sloveniji. Nakradeno blago so nosili v skrite dolenske vasi, kjer so imeli svoje pajdaše, in od tam so spravljali blago za cene denar v promet. Med drugim so orožniki zaplenili fotografski aparat več bal blaga za moške obleke, svile za ženske obleke in platna, pa nekaj klobukov in čepic. Nekemu aretirancu so na klancu v Peščeniku odvzeli revolver, ko je hotel navaliti nanje. V zalogi sta tudi moško kolo in kolesarska knjžica na ime nekega Medveda iz ljubljanske okolice.

* **Ponarejalnica denarja v kaznilnici.** Državno tožilstvo v Požegi je bilo obveščeno, da je v kaznilnici v Stari Gradiški jetnik Ilija Radeljevič izdeloval desetdinarske kovanice. Pri tem mu je pomagal sojetnik Šimun Brkič. Ponarejalcu so prišli na sled, ker je neki jetnik, ki je prejel od Radeljeviča za tobak ponarejen kovanec, to sporočil državnemu tožilstvu. Radeljevič bi bil te dni izpuščen iz kaznilnice, kjer je preстал poldrugoletno kazen, pa ne bo šel v svobodo, ampak v preiskovalni zapor.

* **V Zagrebu so ukradli spomenik.** Nedavno ponoči so neznaní ljudje ukradli na Tuškancu v Zagrebu spomenik kajkavskega pesnika Dragutina Domjanića. Spomenik je bil bronast. Tatovi so podrli podstavek in odtrgali z njega bronasto poprsje. Kaže, da so spomenik odpeljali s samokolnico Domjanić je šele pred leti umrl in spomenik še

čuden pogledal. Ko sta naposled šla, je odletel k znamenju. Pod streho je bilo gnezdo. Tam je njegova samica valila. Povedal ji je, da so na svetu ljudje, ki čisto tiho stojé in nič ne govore. Samica pa je vse razumevala, joče pomežiknila in s kljunom pokazala na povaljano travo pred znamenjem.

Matija in Lizika sta šla molče po stezi. Čez nekaj časa je Lizika obstala.

»Oče, v samostan pojdem!«

Obstal je in se prestrašil, kakor bi ga bil zadel blisk z jasnega.

»Lizika!«

Oklenila se je njegove roke.

»Saj ni nič. Saj mi to ni šele včeraj prišlo na misel. Zmerom sem že tako želela. Že v šoli. — zdaj pa, oče: zdaj pa pojdem zares!«

»Ne, Lizika! Nikakor ne! Tega ti ne dovolim!«

Pobesila je glavo.

»Zaradi tega ne, Lizika! Rajši pojdeva oba odtod in« — Beseda mu je zastala.

»Saj ne mislim samo zaradi tega, oče!«

»Pa misliš, vem! Dobro vem! Ne, Lizika, tega ti ne dovolim. Rajši greva oba odtod. Tebe imam najrajši. To se ne sme zgoditi. Zaradi tega ne!«

Molče je stopala Lizika zraven očeta.

»Ali misliš, da nisem več tega vredna?«

»Da ne bi bila vredna? Ti moj pobožni, zlati otrok! Toda, draga moja, saj se lahko že vse izpremeni. Vse se še utegne popravit!«

Tedaj mu je pogledala v oči in odkimala. Časi je rekla:

»Ne, vsega je konec!«

»Ničesar ni konec! Zakaj naj bi pa bilo?«

»Tudi če bi me on zdaj še hotel, jaz njega ne bi več marala!«

Presenečeno jo je pogledal.

»Nisva drug za drugega ustvarjena, zdaj vem. Ni bilo prav, da sem na to mislila, in že dolgo premišlujem, da bi šla v samostan.«

»Lizika, tega ti ne dovolim.«

Mirno mu je odgovorila: »Zakaj ne, oče? Saj mi bo tam čisto dobro. Bolnikom bom pomagala in to rada delam. Tam bom vsaj lahko komu koristila. In morda bom čisto srečna. Če pa ostanem tu — «

Ničesar več ni rekel. Spomnil se je tihih žena, zmagovalk, ki so v sebi premagale svet. Vse je za njimi, kar muči ljudi: denarja ne potrebujejo, slave ne marajo, ne veselja, ne udobja, ne zemeljske ljubezni. Samo dobro hočejo delati. Morda se katera izmed njih časih bori sama s seboj, — večina med njimi pa je že mirna. In proti temu miru je vse drugo prazen blesk.

Če bi pa Lizika ostala v svetu, brez ljubezni, brez miru?

Morda bi bilo res dobro, če bi šla v samostan, morda!

Toda on?

»Lizika, zaenkrat se še ne bova odločila. Počakala bova. Še dolgo bova čakala!«

Proti Bercetovi gostilni sta stopala mladi Hrastar in brivec.

»Če boš to uredil, dobiš petdeset tolarjev,« je dejal Hrastar.

»Tako lahko ne pojde,« je menil brivec.

»Starega Berceta si že prevečkrat ujezil. In potem Bukovnika!«

»Ne gobezdaj, človek božji! Več kakor petdeset tolarjev ti ne dam! Z Bercetom bo

igrača. Njegova hči in Bukovnik, — saj to ni mogoče! Ne kvasi, da bo težavno!«

Berce je bil sam. Ni bil več trezen. Ko sta stopila v izbo, sta pozdravila in si nekaj naročila.

»No, lepe reči slišimo,« je začel brivec.

»Kakšne lepe reči?« je presenečeno vprašal Berce.

»No, o Loti. Od kdaj se pa ona vozi z Bukovnikovim Henrikom na izprehode?«

»Da, od kdaj se vozi z Bukovnikom Henrikom na izprehode?« je ujedljivo ponovil Hrastar.

»Ne vem,« je sladko odgovoril Berce in izpil kozarček žganja.

»Ne ve,« sta si dejala oba in se spogledala.

»Na, ali te prav nič ne zanima, Berce, kako je to, da se tvoje dekile za zabavo vozi z Bukovnikom?«

»Ne, prav nič me ne zanima,« je odvrnil Berce, »čisto vseeno mi je. Čisto vseeno! Vse skupaj naj vrag vzame! Na zdravje!«

»Dedec je pijan,« je šepnil snubec.

»Berce, pa ti vendar ne bi smelo biti čisto vseeno. Ljudje na vasi toliko govore o tem. Pravijo, da ima Lota s Henrikom razmerje.«

»Razmerje? Ne vem! Je že mogoče! Je že mogoče! Mene prav nič ne briga!«

Hrastar in brivec sta se presenečeno spogledala.

»No, Berce, ali si pri pravi pameti? To ti pa menda vendar ne bo vseeno, kaj? Ali si zmešan?«

»Ne, prav nič nisem zmešan. Je že prav tako. Vse se nazadnje najde, vse. Kar dobro je tako. Veseli me, res me veseli!«

Pomel si je roke.

(Dalje)

ni bil star. Izdelal ga je kipar Vanja Radauš. Vrednost spomenika cenijo na 20.000 din. Boje se, da ne bodo tatovi skušali bron razbiti in kovino prodati.

* **Kar na lastno pest.** V okolici Križevcev so kmetje na svojo pest zasedli travnike in polje Kiepackovega veleposestva ter jih razdelili med seboj. Uprava veleposestva je nato tožila okoli 300 kmetov zaradi motenja posestvi. Te dni je vložil slično tožbo tudi križevski škof dr. Dionizij Njadary proti 146 kmetom, ki so na enak način zasedli škofijska posestva v občinah Gornjem in Dolnem Tkalcu ter Grabrščaku. Razdelili so med seboj 185 oralov polja in travnikov ter nagnali upravnika škofijskih posestev, ko jih je prišel mirit. V neposredni okolici Križevcev sta vasi Heruci in Slavički. 17 posestnikov iz obeh vasi je kupilo skupaj 28 oralov gozda, zaradi katerega pa so se pozneje sprli. Vrstila se je vrsta tožb, pred nekaj dnevi pa so vsi skupaj, odrasli in otroci, navalili na gozd ter ga vsega posekali, da ne bo delal več zdrabne med njimi. Dogovorili so se, da si lahko posekanega lesa vsak odpelje na dom, kar zmore z lastno živino in lastnimi ljudmi. Vozili so potem tako brez mere, da je nekemu kmetu konj poginil sredi pota zaradi prevelikega napora.

* **Po štirih letih pojasnjen cerkveni rop.** Pred štirimi leti je bil izvršen v župnijski cerkvi pri Sv. Petru pri Mariboru vlom. Roparji so se polastili dragocenega plena. Odnesli so dva keliha, ciborij, dva relikvarija in še nekatere druge cerkvene posode. Dejanie je povzročilo v vsej župniji veliko ogorčenje. Počasi pa se je to pozabilo. Ljudje so bili že prepričani, da vlomilcev in plena ne bo mogoče najti. Te dni pa so viničarji župnijske nadarbine ogolali vinograd. Ko so kopali zadnji jarek, je viničarjev sin Milan Kranjc pri kapeli križevega pota snažil trnje ter naenkrat pod listjem zapazil strohnelo vrečo, iz katere se je svetlikala neka bleščeča kovina. Ko je vrečovino nekoliko odkril, je zagledal cerkvene posode, zavite v strohnelo cerkveno perilo. Delavci so takoj spoznali, da je to plen iz domače župnijske cerkve. Poklicali so župnika g. Žalarja, ki je prišel v vinograd, nato pa je obvestil o najdbi še orožnike. Ugotovljeno je bilo, da so najdene vse večje cerkvene posode. Nekatere od njih so nekoliko poškodovane. Manjkalo le nekatere manjše posode. Zdaj

ko so cerkvene posode najdene, bo gotovo olajšana tudi preiskava, da zločin ne bo ostal nekaznovan.

* **Osem let se bo pokoril.** Pred velikim senatom v Mariboru se je zagovarjal 28letni čevljarski pomočnik Ivan Heričko iz Kamnice zaradi roparskega napada na Ivano Kozljaničevo. Spoznal se je z njo v gostilni, kjer mu je zaupala, da je dvignila vse svoje prihranke v hranilnici, ker namerava iti zaradi hudega revmatizma v Toplice. Denar je imela pri sebi. Ko se je napotila domov, je šel Heričko skrivaj za njo in jo v Mesarski ulici napadel in oropal. Vzel ji je 3080 dinarjev. Heričko je bil obsojen na osem let robije, trajno izgubo častnih pravic in na povračilo oropanega zneska.

* **V odejo zašiti tisočaki so izginili.** Zasebnici Marjeti Pavličičevi iz Vojašniške ulice 12 v Mariboru je izginilo 3.300 din, ki jih je imela zašite v odeji. Razen tega so ji neznanci odnesli tudi zlatnino in druge predmete.

* **Nevaren tat prijet.** Orožnikom se je posrečilo prijeti 40-letnega Franca Rojka, ki ima na vesti več vlomov in tatvin na Tezmem in na Pobrežju.

* **Lov za zločincem.** V kamniškem okraju dela hude preglavice orožnikom zločinec, ki mu nikakor ne morejo do živoga. Pred kratkim so bili orožniki opozorjeni, da se skriva drzni zločinec v okolici Radomelj. Najprej so bili prepričani, da si je izbral skrivališče v kakem skednju, zato so hodili orožniki oprezovat ponoči po okoliških vaseh. Vse njihovo prizadevanje pa je ostalo zaman. Skrivnost, kam se je zločinec zatekel, je izdal šele neki otrok, ki je pripovedoval tovarišem, da je pri njih stric, katerega ima prav rad in ki mu večkrat kaj nakloni. Na podlagi otrokovega pripovedovanja so se začeli orožniki zanimati za družinico v stari zapušteni hiši ob občinski cesti proti Rovam. Družina jim je bila že od prej znana, saj so imeli že čisto opravka s posameznimi člani. Orožniki so uvedli vse potrebne poizvedbe in ugotovili, da je bil zasledovanec že odnekaj v dobrih stikih s sumljivo družino in da je tudi zdaj bil v gostih pri njej. Po svojih zaupnikih so dognali še nekatere podrobnosti, nato pa so ponoči pripravili zasled. Bili so povsem gotovi uspeha, toda ko so po daljšem čakanju vdrli v hišo, zasledovanega zločincega ni bilo ni-

kjer. Orožniki so nato aretirali več članov sumljive družine, ki so priznali, da se je razbojnik res skrival pri njih, da pa je pravočasno pobegnil skozi okno in izginil v gozdu. Sumljivca so orožniki lovili tudi v vaseh nad Kamnikom in nad Motnikom. Pred kratkim se je pojavil, oblečen v modre pumparice, zelenkast jopič in siv plašč, na planini Šipka in vlomil v planinsko kočjo Lipovnico. Ko je zavohal, da so mu orožniki tudi tu za petami, je odšel s Šipka proti Blagovici, kjer se je sled za njim spet izgubila.

* **Ne kupujte vojaških reči.** V zadnjem času se morajo zagovarjati pred sodniki mnogi obtoženci, ki so se pregrešili proti paragrafu 122. Po tem paragrafu se kaznuje z zapornom do dveh let ali z globo do 20.000 din, kdor kupi ali sprejme v dar, zastavo ali znamenje od vojaka vojaške reči. Obtoženci se po večini zagovarjajo, da niso vedeli, da ne smejo kupovati od vojakov vojaških reči. To je v resnici najlažji zagovor, pa tudi najmanj verjeten. Delavec Anton Sodja iz Mojstrane in njegova žena Marija sta se tudi zagovarjala, da nista vedela, da je kaznivo kupovati vojaške reči. Sodja je kupil od nekega vojaka par čevljev, njegova žena pa nekaj vojaških rjuh. Vojaški žig na rjuhah je izrezala in rjuhe tako zarobila, da ni bilo mogoče na prvi pogled spoznati, da so predelane. Že po tem je sodnik lahko sodil, da je žena vedela, da je kupila predmet, ki ga ne bi smela kupiti. Obljubila je, da ne bo nikoli več kupovala vojaške predmete, in je prosila za milo kazen. Ako ne bi bila oba že prej kaznovana, bi morda dobila pogojno kazen, tako pa sta bila kaznovana nepogojno, in sicer mož z globo 600 din, žena pa z globo 900 din. Kazen sta sprejela oba, a je mož pripomnil, da nima denarja za plačanje globe. Sodnik mu je pojasnil, da bo moral pač kazen prestati v zaporu za vsakih 60 dni en dan zavora.

PAGLAVCA

Gospod: »Zakaj pa tepeš svojega tovariša?»

Paglavec: »Udaril me je.«

Gospod: »Ali ne veš, da je v svetem pisumu zapisano: če te kdo udari po desnem licu, mu nastavi še levo.«

Paglavec: »Vem, a tale me je udaril po nosu in nos imam samo eden.«

besedah zadovoljno pomežiknil. »Naš stari prijatelj je častihlepen. Ni mi menda treba pojasnjevati, kakšen smoter zasleduje njegova častihlepnost. No, če bo nas lovil in nam hotel priti na sled, bo še dolgo časa služboval pri tajni službi.«

»Ali veš, zakaj tako posebno krčevito hlepi po dosegi svojega smotra?« je vpraševal Morill, najmlajši v družbi.

»Moj bog, to je vendar samo po sebi umljivo.«

»Nimaš čisto prav.« je rekel Morill s poudarkom. »Seveda je samo po sebi umljivo, da nas zasleduje, kakor bi zasledoval vse, ki so v navzkrižju s postavami. Toda nas ima posebno na piki. To vem po naključju. Pa še nekaj bi vam rad povedal. Ne morem si pomagati, a vendar je tako, da ga moram občudovati, čeprav ga niti ne poznam, in da se ga moram bati. Saj se spominjate mladega Freda Warrena od tajne službe. Malcolm Steele nam ga je poslal na vrat. Skoro bi nam bil mladi mož postal nevaren. No, pa ga je potem Viljem Garson ustrelil...«

»Debeli, temnokožni mož je obledel in planil pokoncu.«

»Drži gobec, Morill! Kaj čenčaš? Kakor bi ga bil res jaz umoril. Tu v tej sobi smo glasovali, kdo ga naj spravi s poti. Kakor bi bil res jaz sam...«

»No, no, saj nisem tako mislil,« je popravil Morill.

Veselo razpoloženje je zdaj minilo. Gostitelj je potegnil neko usnjato mapo iz miznega predala.

»Zdaj pa sledi dnevni red našega občnega zbora,« je dejal gostitelj hladno. Njegov obraz je bil zdaj resen. »Kakor po navadi

Prosto po Scottu:

CRNI BRATJE

KRIMINALNI ROMAN

11

»Kdo naključju mi je prišla v roke čudovito lepa slika, namreč odlično ponarejen bankovec za 20 dolarjev,« je pojasnjeval govornik. »To sem smatral za primeren povod, da sem obiskal tajno službo. Upal sem seveda, da bom osebno spoznal našega starega prijatelja. Sreča mi je bila mila. Srečal sem se prvič z njim. Reči vam pa že moram, da je to mož zelo prijetnega značaja. Samo dolga, skrbi polna leta so ga malo upognila.«

Vsa družba je planila v smeh, ki pa je očitno bil prisiljen.

»Pripomniti pa moram,« je nadaljeval, da nisem sam, ki tega moža osebno pozna. Naš dobri prijatelj Viljem, ki sedi tu med nami, vam bo povedal, kaj je doživel.«

Viljem Garson je napravil važen obraz. »Celo kvartal sem z našim starim prijateljem,« je naglo izpregovoril.

Edina ženska v družbi, ki je bila odlično oblečena in je imela modre, pravilne poteze, se je obrnila proti Viljemu Garsonu.

»Vi ste igrali karte z Malcomeom Steeleom?«

»Da, ljubica.«

Ženska ga je posmehljivo pogledala. »Pravice do besede 'ljubica' vam še nisem dala.«

»No, lepo, gospodična Frančiška, prosim vdano, da mi oprostite.«

»Kdaj ste kvartalali z njim?«

»O, to je bilo že davno. Neki slučajni znanec me je povedel v Steeleov klub. Zdaj si

pa mislite, kako začuden sem bil, ko so mi predstavili našega starega prijatelja Malcomea Steelea in ko sem se nato znašel z njim v kvartopirski partiji. Igrali smo bridge.«

Zdaj se je družba zasmejala nekoliko manj neprisiljeno.

»Ali je Steele kaj rekel?« je hotela vedeti ženska.

Viljem Garson je namršil obrvi. »Da, nekaj smešnega. Natančno ne vem več njegovih besed. Izgubil je igro in jaz sem napravil dovtip, a on je odgovoril: 'To je že tako, gospod Garson, toda po zakonu izravnave se mora prej ali slej ost obrniti'.«

»Ali si bil v klubu pod svojim pravim imenom?« To vprašanje je zastavil mlad mož, ki je štel kakih 30 let in je imel ljubezniv, toda neznačajen obraz.

»Seveda. V zadnjih treh letih se nisem nikdar poslužil napačnega imena. Friderik je vendar dejal, da nam naš položaj dopušča udobnost rabe pravih imen.«

»Pred nekaj dnevi sem slišal,« je menil mladi mož, »da bo Steele v kratkem zapustil tajno službo.«

Gostitelj in duševni vodja družbe se je smehljajal.

»Tudi jaz sem to čul, Allan, toda iz drugih virov vem, kako je prisegel, da ne zapusti tajne službe prej, dokler ne doseže nekega svojega smotra.« Gostitelj je pri teh

Zvestoba udomačenega velikega netopirja

Dunajčan Delmont je potoval po svetu in je vrsto let prebil v džungli, kjer je lovil divje živali. Ob neki priložnosti so ga vprašali, katera žival mu je najljubša, in Delmont je pripovedoval tole:

»V svojem prostem času sem se pogosto ukvarjal s krotanjem netopirjev. Dosegel sem znatne uspehe. Zlati neki kalong, kakor se imenuje neka vrsta velikih netopirjev, mi je ostal v nepozabnem spominu. Kadarkoli se je ta žival prebudila in ji je bilo dolgčas, je začela tako rezko cviliti, da sem moral vstati in jo tolažiti. Kakor hitro sem prišel do kletke, je bil kalong čisto miren. Ker mi je to njegovo cviljenje motilo nočni počitek, sem ga začel zapirati v neko oddaljeno, s slamo krito kočo, sam pa sem spal v svojem šotoru. Toda spet so me budili iz spanja njegovi obupni klici. Ker me ni bilo volja, da bi ga bil šel tolažiti, sem si skušal pomagati z glasom. Odzval sem se na njegov vrišč in žival je res vsakikrat utihnila. A ko sem jutro nato prišel k njemu, me je kalong najprej pokaral, nato pa spet prijateljsko podrgnil svoj smrček ob mojo roko. Dobra žival se mi je začela smiliti in sklenil sem jo izpustiti. Odstranil sem čez dan leseno steno pri njegovi koči in počakal zvečer v bližini, da bi ga opazoval, kaj bo storil.

Dolgo časa se ni upal iz svojega skrivališča. Po dolgem opreznju pa jo je le popihal in z divjim vriščem izginil v noč. Nekam žalosten sem se odpravil spat. A komaj sem dobro zaspal, že me je prebudilo praskanje po obrazu.

Kalong je pregriznil mrežo proti komarjem in se splazil k moji postelji. Ko sem sedel presenečen v postelji, je kalong zaprhtal proti meni in me objel. Obvisel mi je na obrazu in se me tako krčevito držal, da mi je precej opraskal kožo na licih. Nato je kalong vsako noč odletel v džunglo, zjutraj pa se je vračal in spal podnevi na drogu mojega šotora. To je trajalo več mesecev, a na posled se je zgodila nesreča. Neki moj pes ga je popadel nenadno, in vnel se je hud ko je visel na drogu šotora. Vnel se je hud boj. Pes je sicer zmagal, a dobil je precej poškodb, kalong pa je s prezgriznjem vratom obležal na bojišču. Nikoli ne bom pozabil njegovega zadnega prosečnega pogleda. Storil sem vse, kar mi je bilo mogoče, da bi ga rešil, a bilo je vse brez uspeha. Še tedne nato sem slišal ponoči njegovo strašno vresčanje in nekajkrat sem prestrašen planil iz postelje. Izguba ljubljene živali me je motila v spanju.

Tobak je bogastvo za države, ki ga pridelujejo

Država, ki pridelava mnogo tobaka, ima v tem pridelku velike dohodke. Zaradi tobaka so bile tudi že vojne.

Vsako leto pridelajo na svetu za en in pol milijona ton. Okrog 700.000 ton, to se pravi dve tretjini svetovnega pridelka tobaka, odpade na Ameriko, in sicer največ na Zedinjene države. Na vzhodu Zedinjenih držav rase slavni, močno dišeči in nekoliko opija vsebujoči viržinski in merilenski tobak. Na drugem mestu glede pridelovanja tobaka je

Brazilijska država, ki ga pridelava vsako leto 60.000 ton. Nato sledi Grška s 53.000 tonami svetlega macedonskega tobaka. Sledi nizozemska Indija s 50.000 tonami. Skoro prav toliko tobaka, a slabše kakovosti, pridelava Italija. Francija z Algerijo pridelava vsako leto okrog 40.000 ton črnega, zelo močnega, toda lepo dišečega tobaka. Šele dolgo za tem sledi Kuba s 25.000 tonami. Ostali pridelki je porazdeljeni na vzhodne države in na Balkan (Jugoslavijo, Turčijo, Rumunijo, Bolga-

rijo) in nekatere druge države.

Za Grčijo, Bolgarijo in Kubo je tobak eden izmed glavnih izvoznih predmetov in je s tem tudi podlaga bogastva teh držav. Na drugi strani je pa spet mnogo velikih držav, ki nimajo skoro nič tobaka. Tako na primer Anglija in Nemčija. Ali pa so države, ki morajo dokupovati tuji tobak, tako Francija, Italija, Rusija in Španija. Mnoge države med seboj naravnost tekmujejo, katera bo prej pokupila jugoslovenski, grški, bolgarski in turški pridelki tobaka.

Medtem ko je bil vzhodni tobak, to je tisti svetli macedonski in turški tobak, še pred desetimi leti zelo poceni, ker so ljudje rajši kadili ameriški tobak, pa so prav v zadnem času v teh deželah cene tobaka zelo poskočile. Najboljša kupovalka je Anglija, ki kupuje tobak v Egiptu, Turčiji in Siriji.

Izvozniki brazilskih in havanskih cigar so izgubili Nemčijo, ki je bila prej njihova najboljša odjemalka. Nemčija kupuje zdaj rajši na Balkanu, s katerim je v tesnejših gospodarskih stikih. Po drugi strani pa ji tuji blokada precej onemogočuje trgovino z drugimi deželami.

Tako so zdaj politične in gospodarske zveze okrog preproste cigarete mnogo važnejše, kakor bi človek mislil, in tobačna polja v Macedoniji imajo zdaj v Evropi skoro podobno vlogo kakor petrolejski vrelci Rumunije ali pa rudniki Švedske. Tobak je danes prav tako važen, kakor je bil pred sedemdesetimi leti med berlinskimi kongresom (1878), ko je Bismarck ponudil cigaro angleškemu ministru Disraeliju. O tem pove poročilo:

»Sprejel sem cigaro,« je tedaj dejal Disraeli angleški kraljici Viktoriji, »čeprav sem čutil, da bom s tem zadal svojemu zdravju velik sunek. Toda jaz sem cigaro moral kaditi, zakaj bodoča rešitev vprašanja Dardanelskega jezerja, da se nisem smel pokazati Bismarcku slabotnega, kar je zmerom kakor nekadilec vpricho kadilca. Tista dvajsetcentimetrovska cigara je zelo škodovala mojemu od starosti oslabljenemu srcu, rešila pa je mir na jugovzhodu Evrope.« Torej modri oblački dima so delali svetovno zgodovino.

Po vsej Sloveniji gre glas: le »Domovina« je za nas!

bom začel zbor s čitanjem zaprisege našega združenja, ki smo mu bili dali ime Družba črnih bratov. Prosim za popoln mir.

Potegnil je iz mape pergamentni list, ga razgrnil pred seboj ter ga začel brati:

»Spodaj podpisani štirje možje smo svečano sklenili tole: Vsak izmed podpisancev je dolžan pod kaznijo takojšnje smrti molčati o tej listini nasproti vsakomur. Vsak izmed podpisancev mora od dne 25. novembra 1. 1913. zastavljati vso svojo odločno voljo in osebnost v blagor našega združenja. Dalje priznava vsak izmed podpisancev glavno določbo Družbe črnih bratov, da ne sme nobeden izmed uslužbencev naše družbe spoznati ne osebno, ne po imenih nas, voditelje te družbe. Vsi podpisanci smo dolžni po potrebi ščititi podrejene uslužbence. Če pa korist družbe pokaže drugačno potrebo, se zaščita podrejenemu uslužbencu odtegne. Štirje podpisanci, ki sestavljamo Družbo črnih bratov, se obvezujemo medsebojno, da bomo sodelovali deset let. V tem času bomo dokazali, da se nam ni treba bati ne božje kazni, ne človeških postav. Štirje podpisanci si obljublamo pod kaznijo takojšnje smrti, da ne zapustimo pred potekom desetih let te družbe. Friderik Merrivale, Viljem Garson, Franciška Blake, Georg Morril. — Od dne 12. junija 1. 1915. kot peti član: Allan Walker.«

Po prečitanju te listine je vzel Merrivale nov list iz mape.

»Gotovo vas bo zanimalo,« je menil in naglo pogledal po navzočih, »če malo premo-trimo tudi zapisnik našega prvega zbora pred sedmimi leti.«

Merrivale je bral:

»Po previdnem medsebojnem razgovoru so štirje možje spoznali, da lahko spricho svoje posebne sposobnosti preko vseh človeških postav dosežajo izredne uspehe. Vsi so izrekli pripravljenost za ustanovitev združenja, ki se bo posluževalo agentov in pod-agentov pri svojem delu, vendar ti ljudje ne morejo biti člani družbe. Seja je trajala tri ure in združnje je bilo ustanovljeno. Ime in pravila družbe so zapisana na drugi listini, ki je posebej shranjena. Vsi štirje člani družbe so bili zapriseženi, pri čemer je četrti podpisani član, Georg Morril, ugovarjal zasmehovanju, ki se je tikalo boga.«

Merrivale je pogledal Morilla. »Mislim, dragi prijatelj Morill, da si v preteklih sedmih letih imel dovolj priložnosti, da si se otreseš takih pretiranih pomislekov.«

Morill se je zazrl v govornika.

»Ne, ne, nisem imel take priložnosti.«

»No, nisi pa imel nikakih pomislekov, ko si zaščito naše družbe v polni meri užival.«

Morill je postal nemiren. »Ne razumeš me, Friderik. Ne besede nisem rekel proti družbi, ne proti članom. Že sedem let sem vaš in vem natančno, kaj imam od tega. Ponavljam samo še enkrat, kar sem že prej naglasil, da namreč ugovarjam nepremišljenim besedam. Ne zaradi pretiranih pomislekov, temveč ker nagonski čutim strah...«

Merrivale je zmajal z glavo. »Lepo, toda česa se bojiš, če smem vprašati?«

»Nekega neporušljivega zakona nadzem-

ske pravičnosti, ki sam od sebe in nevidno plava nad zemljo.«

»Morill,« je rekel temnokožni mož, »ali še veš, kaj sem ti povedal, ko si bil zadnič začel pridigovati?«

Morill se je vdano nasmehnil. »Ne pridigujem,« je rekel tiho. »Ne znam vam obrazložiti ta svoj občutek. Slutim pač nekaj, in ta slutnja me sviri. V vašo lastno korist vam to pripovedujem, saj je to morda moja zadna priložnost, da sem vam lahko to povedal. Nikar se ne smejte! Včasih je ta občutek v meni tako mogočen, da se bojim, da ne bi zblaznel. Prijatelji, v teh sedmih letih smo igrali strašno nevarno igro. Sedaj... sedaj se bojim. Mislim... da bomo morali nekoč to igro poplačati...«

Molk je za nekaj časa vladal v sobi. Merrivale je strmel v Morilla. Viljem Garson je imel v obrazu izraz posmehljivosti. Zenska je občudovaje opazovala moža, ki je bil izpregovoril tako odkrite besede. Mladi mož ob njeni strani je neodločno pogledoval zdaj Morilla, zdaj Merrivalea.

»Da bomo torej na jasnem,« je menil Merrivale, »kaj prav za prav hočeš, Morill? Ali naj morda črtamo iz pravilnika besede, ki žalijo tvoj verski čut?«

Morill je globoko zadihal. Videlo se je, kakor bi se bil lahko zgrozil. »Če bi se dalo hkratu črtati tudi še kaj drugega...« je hripavo zašepetal. »Vse druge reči se ne dajo več zbrisati, Friderik. Tu na sedmem letnem sestanku te pozivam: Bodi konec našega početja! Nehajmo, dokler se ne podere vse na nas!«

Merrivale se je zaničljivo smehljaj.

Po tridesetih letih je vstal od mrtvih

Skrivnostna Indija ima svoj poseben dogodek: Indijski princ, ki je umrl pred 30 leti, je vstal od mrtvih. Leta 1909. je nenadno umrl v zdravilišču v Dardžilingu prestolonaslednik bhopske države. Takoj po njegovi smrti se je razširila med ljudstvom govorica, da princ ni umrl naravne smrti, temveč da je bil zastrupljen na ukaz svojega svaka, kateremu ni hotel izplačati večjo vsoto denarja. Po indijskem običaju bi moralo biti prinčovo truplo še isto noč sežgano.

Uganka tega skrivnostnega dogodka se je začela razvzlatovati že l. 1921. Takrat je hodil po bhopski deželi puščavnik v kuti budističnega meniha. Prinčeva sestra in stara mati sta videli puščavnika in spoznali v njem mrtvega princa. Samo prinčeva vdova ni hotela ničesar vedeti o moževem povratku. Toda puščavnik je bil izgubil spomin in dar govora ter ni mogel ničesar povedati o sebi. Šele nedavno se mu je vrnil spomin in tudi govori spet lahko.

Tako se zdaj v glavnem ve, kaj se je zgodilo pred 30 leti. V Dardžilingu sta bila tedaj dva krematorija (sežigališče trupel). Zalni sprevod je krenil s prinčevim truplom k staremu namestu k novemu krematoriju. Zakaj se je to zgodilo, ni znano. Ko so hoteli prinčovo truplo že potisniti v peč, je nastal silen vihar. Pogrebci so se razbežali in poskrili v bližnje hiše. Dozdevni mrlič, ki ga je bil strup samo omamil, se je naenkrat prebudil iz smrtne sna. V bližini se je mudil budistični menih in opazil, kako je mrlič naenkrat oživel. Zavzel se je zanj in ga odvedel v samostan. Posledica zastrupljenja z neznanim strupom je bila, da je princ izgubil spomin in dar govora. Tako je ostal skozi 30 let, neznanec v samostanu.

Ko so se pogrebci po viharju vrnili v krematorij, so vsi prestrašeni opazili, da je bil mrlič ta čas izginil. Tisti, ki so imeli na vesti zastrupljenje, so se bali, da jih ne zadene maščevanje bogov, če jih ne potolažijo s sežigom trupla. Še isto noč se jim je posrečilo najti truplo nekega mladeniča, ki ni imel nobenih sorodnikov. Njegovo truplo so sežgali namesto prinčevega. Sežgano je bilo v no-

vem krematoriju in zamenjave nihče ni opazil. Princ se vseh 30 let v samostanu ni mogel spomniti, kdo je bil. Šele nedavno sta se mu vrnila spomin in dar govora.

Po vladarskih pravicah bi moral princ zdaj postati bhopski maharadža (vladar). Kalkutsko sodišče bo moralo odločiti, ali so prinčeve trditve točne ali ne. Sodna obravnava se bo zavlekla najbrž do konca marca.

× **Pravi vzrok prebitja Mannerheimove črte.** Poročila s finskega bojišča govore o veliki premoči sovjetskega težkega topništva nad finskim topništvom. Fincem že od začetka vojne primanjkuje težkih topov. Imeli so jih le nekaj tucatov in še te vse nameščene v glavnih utrdbah na Mannerheimovi črti. Sovjetski napadalci pa razpolagajo z izredno velikim številom velikih topov zelo dobre kakovosti. Posebno pogubne so bile za Fince sovjetske motorizirane havbice kalibra 30 cm in havbice na železniških tračnicah kalibra 40 cm. Vsa poročila nevtralnih opazovalcev soglašajo v tem, da je pripisovati prav ognju teh težkih havbic zlom Mannerheimove črte, ker na njihov ogenj Finci sploh niso mogli odgovarjati. Motorizirane 30centimetreške havbice streljajo 440 kg težke granate 14 km daleč, na železniških tračnicah montirani topovi kalibra 40 cm pa streljajo 641 kg težke granate 18 km daleč.

Finci pa imajo poleg nekaj desetih 20centimetrovskih in 28centimetrovskih dalnosežnih topov, ki so montirani v utrdbah, samo srednje topništvo s kalibrom največ 15,5 cm, tako da sploh ne morejo odgovarjati na ogenj sovjetskega težkega topništva. S temi topovi, ki streljajo 43 kg težke granate 11 km daleč, so lahko učinkovito odgovarjali samo na ogenj sovjetskih havbic enakega kalibra.

× **Z operacijo jo je napravil preveč lepo.** V Ameriki imajo polno zdravnikov, ki z operacijami lepšajo ljudi. Zaradi take operacije je prišlo v Ameriki nedavno do posebne žalostne. Neki zdravnik, znan lepotni specialist, je nekega dne v hotelu zagledal

mlado služkinjo z nenavadno grdimi potezami. Kot specialist ga je mikalo, da bi nje-novo grdo spremenil v lepoto. Dekle je privolilo. Res je iz nje napravil lepoticco, in sicer takšno lepoticco, da se je sam zaljubil vanjo. Poročil se je z njo. Kmalu pa je prišlo zlo. Vsi moški so občudovali lepo zdravnikovo ženo, tako da je postal silno ljubosumen. Nekega dne ji je očital, da posveča drugim moškim preveč pozornosti. Tedaj je odgovorila, da je sam kriv in da se sama v vlogi ženske, ki jo vsi občudujejo, nikakor ne počuti srečna. Dobojevati da je morala že mnogo duševnih bojev, o katerih prej ni ničesar slutila. Mož tega ni hotel razumeti in tedaj je vložila tožbo za ločitev, ker jo je napravil nesrečno. Da bi bila nesreča manjša, je zahtevala veliko odškodnino za duševno grozovitost, ki jo je izvršil nad njo. V Ameriki so take sodne obravnave mogoče. Mogoče pa je tam tudi to, kar se je zgodilo: da je sodišče namreč zakon ločilo in da je priznalo tožiteljici iz razlogov, ki jih je navedla, visoko odškodnino.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

× **Kdaj se je začelo vikanje.** V starih časih ni bilo vikanje nikjer v navadi. Vikanje naj bi bilo nekakšen znak spoštovanja, odnosno posebnega izkazovanja časti, medtem ko ima tikanje zmerom v sebi nekaj domačega. V starih časih so se tikali med seboj prav tako znanci kakor tuji ljudje. Vikanje neznanec, starejši ali posebno čislanih ljudi, se je pričelo šele v 3. in 4. stoletju. Zanimivo je, kako je prišlo do tega. Takrat je vladal rimski cesar Dioklecijan, (od l. 234. do l. 305. po Kristusu). Njegov sovladar je bil Maksimilijan Oba sta podpisala vse državne listine in odloke, in če je prosil državljani cesarja kaj v javnih ali državnih zadevah, je moral napisati »vik«, ker sta bila vladarja dva. Ta navada se je potem prenesla na druge evropske vladarske dvore in vikanje je prišlo v modo. Pozneje niso rabili množine samo pri dveh, temveč tudi pri enem vladarju, da bi se ne užalil. Od kraljevskih in cesarskih dvorov je prešlo vikanje med ljudstvo. Najprej so vikali visoko gospodo in bogate ljudi, naposled vse neznanec soloh. Na kmetih vikaio še zdaj tudi sorodnike, če so

»No,« je menil zamišljeno »Prvič se je zgodilo, da je bil eden izmed nas, recimo, tako držen, da se je upal s takim predlogom na dan. Seveda so mi drugi člani sporočili, da je Morill že večkrat govoril o tem, kako je že čas, da bi prenehala naša družba delovati. Moram te resno prositi, dragi Morill, da malo pomisliš, kako blizu si že kršenju najvažnejših predpisov naše družbe. Ker pa že torej obstoji tak predlog, bom glasovali o njem.«

Merrivale je vzel iz predala peščico belih listkov in za trenutek je izraz njegovih oči spominjal na zglajeno modro jeklo.

»O tej točki bomo torej glasovali,« je rekel ostro. Vztrajam pa na tem, da pri glasovanju vsakdo zapiše začetnici krstnega imena in priimka. Premislite dobro, preden se odločite...«

Molče je razdelil bele listke in prvi molče, popisal svoj listek. Sledil mu je Viljem Garson. Mladi mož je okleval in za trenutek pogled ostala dva, ki še nista pisala, nato se je zazrl v Merrivalea in začel pisati. Ženska je sedela nekaj časa zamišljena za mizo, nato pa je naglo prijela svinčnik. Kot zadni je zaključil glasovanje George Morill.

Dve minuti pozneje je Merrivale razglasil izid glasovanja.

»Glasovanje nam ni prineslo prave jasnosti,« je rekel kratko. »Trije so glasovali za obstoj naše družbe, dva pa sta za razid. Ker večina zadošča, bo naša družba torej delovala še tri leta, kakor določa pravilnik. Kdor bo prelomil določbe naše družbe, bo to storil na svojo lastno nevarnost.«

Bilo je megleno jutro. V eni izmed sob malega hotela Andersona sredi mesta je sedel Walter Stone v pogovoru s prijateljem Rihardom Moravcem. Odkar si je bil begunec Moravec nadel ime Winfield Clyde, sta se zdaj prvič sestala.

»Ali si se dokončno odločil, da boš pisal Walkerju?« je vprašal Stone.

Moravec je prikimal. »Pismo je že napisano. Hotel sem samo še enkrat čuti tvoj navet.«

Stone se je primaknil bliže. Kakšen naslov si zapisal na pismo za Walkerja?«

»John Crane, poštno ležeče, poštni predal 1769, glavna pošta.«

»Glavna pošta? Čudno pa je vendar, da ga še niso prijeli!« je vzkliknil Stone.

»Poskušali so to dostikrat,« je grenko odvrnil Moravec. »Toda zlikovci imajo gotovo kakšnega uradnika na pošti podkupljenega. Kdo bi to bil, se doslej še ni dognalo.«

»Ali je to pismo zanj?«

Stone je razgrnil papir in je nejevoljno vzkliknil.

»Sam si ga pisal,« je protestiral.

»Da, moral sem. Družba pozna mojo pisavo, in tako bodo fakoj vedeli, da ne gre za nikako past tajne službe.«

»Res je tako. Zdaj razumem.« Stone je stopil k oknu, da bi lahko bolje čital. Kljub naslovu John Crane se je začelo pismo z besedami: »Spoštovani gospodje!« Vsebina pisma je bila tale:

»Nedvomno veste, da nisem več jetnik. Povedati vam moram takoj tudi, da ne maram več v ječo, zaradi česar se zelo zanimam za to, kako bi mogel

varno zapustiti Zedinjene države. Mislim, da bi mi vi mogli to omogočiti. Poslovni potni list katerekoli izmed vaših tvrdk, izstavljen za moža, ki bi bil meni podoben, bi mi zadoščal, zlasti ker bi vi gotovo uveljavili zame tudi obsežen vpliv svoje organizacije. (Dalje)

Za smeh in kratek čas

O ZAKONSKI SREČI

Špela: »Pravijo, da je med desetimi zakoni komaj eden srečen. Ali ti to verjameš?«

»Ne vem, kajti doslej sem bila samo trikrat omožena!«

DOMAČA KUHINJA

Mlada žena: »Možek, danes sem pa čisto sama skuhala večerjo. Ugani, kaj boš dobil!«
Mož: »Zelodone krče.«

UGANKA

A: »Ali veš, katera je najhujša kazen za dvoženstvo?«

B: »Ne vem.«

A: »Dve tašči.«

DOBRA IN SLABA STRAN

A: »Naše stanovanje ima dobro in slabo stran. Slaba stran je, da so stene tako tanke, da naši sosedje slišijo vsako besedo, ki jo spregovorimo.«

B: »A dobra?«

A: »Dobra stran pa je v tem, da tudi mi slišimo sleherni besedico, ki jo spregovore sosedje.«

RADIO

LJUBLJANA

Od 17. do 24. marca.

Nedelja, 17. marca: 8: Jutrnji pozdrav (plošče). — 8.15: Instrumentalni dueti: klavir in harmonij. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: »Pomlad prihaja« (plošče). — 9.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). — 10: Prenos bogoslužja iz stolnice. — 11.15: Godbe na pihala igrajo koračnice (plošče). — 11.45: Operni trio. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 17: Kmetijska ura: Cene kmetijskim pridelkom in združništvo (dr. Jože Basaj). — 17.30: Radijski mladinski zbor. — 18.15: Poljske narodne pesmi in plesi (plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Kako pošljamo slovenske čebele v tujino (Štefan Oblak iz Ljubljane). — 19.40: Objave. — 20: Večer pesmi (pel bo Tone Petrovčič, igral pa radijski orkester). — 21.30: Plošče. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Samospeli (Nuša Kristanova, pri klavirju prof. Pavel Šivic).

Ponedeljek, 18. marca: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Vesele (plošče). — 12: Naša narodna pesem (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 18: Zdravstvena ura: Dopolnila in odgovori (dr. Anton Breclj). — 18.20: Komorna glasba (plošče). — 18.40: Kaj je novega v stari Emoni (dr. Rajko Ložar). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Kako smo našli naš najstarejši rokopis srbskih narodnih

pesmi (dr. Gezeman Gerhard iz Beograda). — 19.40: Objave. — 19.45: Več manire — pa brez zamere (Fran. Govekar). — 20: Rezervirano za prenos. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Magistrov trio.

Torek, 19. marca: 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos bogoslužja iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (dr. Gvidon Rant). — 10: Drobiž (plošče). — 11: Pevski in orkestralni koncert (zbor »Sloge«, Tone Petrovčič, Poldka Rupnikova in povečani radijski orkester; dirigent Svetel). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Kvartet mandolin in Mirko Premelč ob spremljevanju klavirja (prof. Pavel Šivic). — 16.30: ZFO in telovadna vzgoja (Ivo Kermavner). — 17: Problem islama in krščanstvo v severni Afriki (Ivo Peršuh). — 17.20: Vsem Jožicam in Jožefom bo igral radijski orkester. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: O Trogiru (Anton Nizetec, književnik iz Zagreba). — 19.40: Objave. — 20: Čelo, solistični koncert (prof. Čenda Šedlbauer; pri klavirju prof. Pavel Šivic). — 20.45: Koncert simfonične glasbe na ploščah. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Veseli zvoki radijskega orkestra.

Sreda, 20. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Vesele plošče. 12.00: Operna glasba (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Zbori pojo (plošče). 14.00: Poročila. 18.00: Mladinska ura: Arnošt Adamič: Jakobus Gallus — Petelin Carniolus. Izvajali bodo člani radijske igralske družine. 18.40: Prerojenje človeka (Fran Terseglav). 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura: Inspekcija državne obrambe. 19.40: Objave. 19.50: Uvod v prenos. 20.00: Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča (v prvem odmoru glas-

beno predavanje Ukmarja, v drugem odmoru napovedi, poročila).

Četrtek, 21. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Vesele plošče. 12.00: Plošče. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila. 18.00: Cesar Franck: Simfonia v d-molu (plošče). — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura: Ministrstvo za telesno vzgojo naroda. 19.40: Objave. 20.00: Koncert religiozne glasbe (sodeloval bodo operna pevka Mila Kogejeva, radijski komorni zbor in radijski orkester; dirigent Šijanec). 21.30: Čelo in violina (plošče). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Koncert na lutnji (Stanko Prek).

Petek, 22. marca: 12.00: Plošče. 12.30: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila. 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura: Obred in koral trpljenja Kristusovega v Jelsi na otoku Hvaru (Anton Dobronič iz Zagreba). 19.40: Faure: Balada, za klavir in orkester. 20.00: Postne pesmi poje stolni kor (prenos iz stolnice). 20.30: Ljubljanski godalni kvartet. 21.15: Plošče. 22.00: Napovedi, poročila.

Sobota, 23. marca: 12.00: Plošče. 12.30: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14.00: Poročila. — 17.00: Prenos vstajenja iz cerkve sv. Petra v Ljubljani. 18.15: Brahms: IV. simfonia v e-molu (plošče). 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Orgelski koncert (prof. Pavel Rančigaj). 20.00: Zunanje-politični pregled (Fran Terseglav). 20.30: Velikonočne pesmi bo pel Šentpeterski cerkveni zbor. 21.15: Radijski orkester. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Narodne pesmi (plošče).

starejši, vikajo stare očete, očete, matere, strice. Tikajo se pa samo bratje in sestre med seboj in pa starši svoje otroke.

× **Vojne ladje iz aluminija.** V Kanadi izdelujejo vojne ladje, ki imajo vso notranjo opremo iz aluminija. Te ladje, ki so izredno lahke, urne in okretne, bodo zlasti pripravne za preganjanje podmornic in se jih bo že letos mnogo udeleževalo v vojni.

× **V pepel se je spremenil.** Nedavno je v Sydneyju v Avstraliji v veliki blagovnici nastal požar. Vsi nameščenci in kupci so se lahko rešili. Samo enega nameščenca so pogrešili. Ko so požar pogasili, so ugotovili, da je zakladnica neke banke, ki je bila v istem poslopju, ostala nepoškodovana. Ko so stopili v sobo, ki je bila za ogenj nedostopna, so zagledali na tleh pogrešanca. Zdelo se je, da je bil ognju ušel z zdravo kožo. Ko se je pa zdravnik sklonil in ga hotel obrniti na hrbet, je pogrešanec razpadel v prah. Suha vročina ga je v zavarovanem prostoru dobesedno upepelila.

× **Kopališča na kolesih.** Angleškim vojakom je na francoskem bojišču življenje zelo prijetno urejeno. Zdaj so uvedli tudi vozeča se kopališča. To sta dva tovorna avtomobila, ki tehta vsak po tri tone in ima prhe za zaprašene in utrujene angleške vojake. Ti dve kopališči nudita vsak dan do 700 prh. Torej ima zdaj 700 Angležev priložnost, da se vsak dan osveži s prho.

× **Veliki čas vseh zagovornikov rastlinske hrane.** Malo je ljudi, ki bi se v bojujočih se državah veselili skrčenja mesnih dni. Ti maloštevilni ljudje, ki se tega vesele, so le rastlinsko hrano uživajoči ljudje. V Angliji je njih glavni besednik slavni irski pisatelj George Bernard Shaw. Shaw je nekemu angleškemu novinarju izjavil, da je prepoved mesa velika korist za narod. Pravi, da bi bil vesel, če bi v vsej Veliki Britaniji in Irski sploh prepovedali uživati meso. Ko ga je novinar zavrnil, da je Anglija postala velika in mogočna, da si Angleži toliko mesa pojedjo, ga je prekinil Shaw, češ, kako velika in mogočna bi bila pa šele, če Angleži mesa ne bi jedli.

× **V Ameriki grede težki milijoni za lepotičenje.** Hrepenenje po privlačni zunanosti je v Ameriki splošno. Tam si ne prizadevajo samo ženske, da bi bile očarjive, tem-

več tudi moški. Američani so izračunali, da porabijo mikavne Američanke za svojo telesno lepoto težke milijone, letno okrog 800 milijonov dolarjev. Za ta denar bi nahranili mnogo lačnih želodcev. Toda Američanke odgovarjajo, da se jih prav od teh milijonov tudi mnogo nahrani, kajti v tvornicah lepote je zaposljena cela armada ljudi. V Ameriki se ne zahteva mikavnost samo od igralc in pevk, temveč tudi od prodajalk, uradnic in sploh od vseh žensk v poklicih. Pa tudi moški nočejo zaostajati. Tudi oni hočejo biti lepi. Američani potrošijo za svojo zunanost letno okrog 600 milijonov dolarjev. Ta denar gre za kreme, masažo, telovadno orodje, moški puder in podobno. Vsaka Američanka izda letno za svojo telesno lepoto okoli 23, vsak Američan pa okoli 16 dolarjev. Pri moških odpade precej stroškov na vsakodnevno britje.

× **Potniški žepni telefon.** Italijanskemu iznajditelju Mastiniju se je posrečilo sestaviti majhen žepni telefon, ki bo dobro služil na potovanju po morju, v letalu, na vlak ali avtomobilu. Lahko se ga bodo posluževali ljudje tudi na prehodu. S tem aparatom je omogočeno priklicati vsakega naročnika telefonske centrale, pa tudi lastnika podobnega telefonskega žepnega aparata. Za iznajdbo se zanima že okrog 20 držav. Kako je ta telefon narejen, ni znano.

× **Poljski delavci na nemških kmetijah.** V Milanu izhajajoči dnevnik »Corriere della Sera« piše, da bo nemško kmetijsko ministrstvo v še večjem obsegu dobilo poljske delovne sile za delo na nemških kmetijah. Za prva pomladna dela je že zbranih okoli 800.000 Poljakov in Poljakinj iz zapadne Poljske. Kakor piše list, gre za zdaj predvsem za prostovoljne prijavitelje, ki so jim zagotovljene ugodne delovne razmere. Mesечно bodo lahko pošiljali svojim družinam do 50 mark. Razen njih bo zaposlenih pri kmetijskih delih še okoli 300.000 poljskih vojnih ujetnikov. Isti list piše z zadovoljstvom, da se je letos vrnilo na sezonsko delo v Nemčijo tudi okoli 30.000 italijanskih kmetičkih ljudi.

× **Obsodbe zaradi poslušanja nemškega radia.** Nemški listi poročajo o novih sodnih obravnavah proti nemškim državljanom, ki so poslušali tuj radio in pripovedovali po-

tem svojim znancem, kaj so čuli. Vsi obtoženci so se morali zagovarjati pred izjemnimi sodišči, ki so jih obsodila na ječo od dveh do petih let. V sodbi naglašajo sodišča, da je poslušanje tujih radijskih postaj danes za vsakega Nemca zločin, ki terja najstrožjo kazen. Če se kaznujejo vojaki, ki se sami telesno pohabijo, da bi se izognili vojaški službi, je treba kaznovati tudi vse državljanje, ki se sami pravno kvarijo s poslušanjem tujih radijskih postaj. Med obsojenci zadnjega časa sta tudi Celovčana Gregor Bizail in Aleksander Klupper, ki sta dobila vsak tri leta ječe. Poslušala sta nemška poročila, ki jih oddaja francoska postaja v Strasbourgu.

× **Dišeče električne žarnice.** V Ameriki imajo tudi že take električne žarnice, ki ne samo lepo žare, temveč tudi širijo prijeten vonj. Ta na prvi pogled redka pridobitev moderne tehnike ni nič posebnega. Žarnica ima stene prevlečene s tenko plastjo ilovice ali sadre in ta hrapava plast je namočena s parfumom. Kadar žarnica sveti in se pri tem segreva, izhlapeva iz nje parfum in se širi po sobi. Plast ilovice ali sadre je tako tenka, da lahko prodira svetloba skozi njo približno tako, kakor če je žarnica narejena iz motnega stekla. Ta izum se da uporabiti v zdravstvene namene. Če nadomestimo parfum v hrapavi prevleki z razkuževalnim sredstvom, lahko svetimo s takimi električnimi žarnicami in čistimo zrak v sobi. To bo posebno dobro došlo bolnišnicam, gledališčem, kavarnam in kinematografom.

× **Bencin se dobiva v naravi tudi čist.** Splošno je znano, da se pridobiva bencin iz sirovega petroleja ali nafte. V nekaterih podjetjih imajo velike naprave, v katerih se pridobiva iz nafte do 50 odstotkov bencina. Sirovi petrolej se pojavlja v naravi dokaj pogosto, o bencinu samem pa tega ne moremo trditi. Da bi se bencin pojavljal kje v naravi čist, je velika redkost. Edini tak primer je na otoku Kubi. Tam so našli na vrhcu, ki dajejo čist bencin, poraben za pogon motorjev takoj, ko pride iz zemlje. Z bencinom prepojene zemske plasti leže 60 do 400 metrov globoko. Bencin črpajo iz zemlje s črpalkami, ki jih goni zemski plin, uhajajoč iz zemlje z bencinom. V dveh letih so izčrpali tu iz zemlje okrog 20.000 ton čistega bencina.

ZAHTEVAJTE NOVI CENIK

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA
HIŠA V JUGOSLAVIJI

CELJE 97

NAPISAL MIRKO BRODNIK

Srce v okovih

ROMAN

»Da!«
»Potem pojdita oprezno po hiši. Mislim, da Kregar nima dosti ljudi!«
»Ne. Tri ali štiri.«
»Pravi! Kogar srečata, ga primita in napravita z njim tako kakor z onim, ki vama bo odprl. Le pazita, da pojde vse brez hrupa. Če ne, je vse izgubljeno. Razumela?«
»Da!«
»Preiščita sobe in če najdeta kje otroka, ga prinesita sem. Potem začnem jaz.«
»Dobro.«
»Zdaj vesta vse. Vajina naloga je težka, vendar vama zaupam!«
Dve sencji sta izginili v parku.

»Hm,« mu je takrat rekel detektiv. »Če se ne motim, je Kregar pravkar pozvonil.«

Ne da bi še naprej poslušal detektiva, je Branko stopil v graščino in stekel po stopnicah.

V veži, nad vrati je slišal zvonec, ki je nestrpno nekoga klical.

Branko se je ustavil pred vrati. Nagel pogled skozi ključavnico mu je povedal vse.

Kregar je pravkar vstal in stopil k vratom.

Pritisniti je hotel na kljuko, tedaj pa so se vrata sama odprla.

Branko je stopil na prag.

Sedemnajsto poglavje

ZOB ZA ZOB

Kregar prvi trenutek obiskovalca sploh videl ni. Preveč je bil zatopljen v svoje misli. Ko pa ga je Branko odrinil in stopil na sredo sobe, da ga je obsijala luč, je prebledel. Ta obraz! Predobro mu je bil znan, prevečkrat ga je gledal v brezkončnih nočeh, ko je zaman hrepenel po spancu...

Mrzel pot mu je stopil na čelo. Ko da ne verjame svojim očem, ko da vidi prikazen, je stopil bliže in iztegnil roke kakor v obrambo. Hotel je zavpiti, toda njegovo grlo je bilo suho in krik je zamrl, preden je še prišel na ustnice. Le z muko je zajecjal:

»Kdo ste?«

»Ali se me ne spominjate?« je bil mrzel odgovor. Tudi ta glas je Kregar poznal.

»Ne... kdo ste?« je ponovil.

Branko mu je velel z roko, naj séde.

»Res me ne poznate?« je mrzlo ponovil.

»Ne spominjate se me?«

Kregar je pobesil glavo. O, dobro se ga je spominjal, dobro je vedel, kdo stoji pred njim, po kaj je prišel. Toda odgovoril ni. Ko je dolgo nato spet dvignil glavo, je bila v njegovih očeh zapisana groza.

»Mislim sem, da ste mrtvi...« je izdaval.

»Haha,« se je zasmel Branko. Ob tem smehu je Kregarja mrzlo izpreletelo.

»Če bi bilo po vaše, bi bil mrtev, da,« je nadaljeval mladi mož. »Pa je usoda drugače hotela...«

Uprl je svoj mrzli pogled v Kregarja.

»In zdaj sem prišel k vam...«

»Kaj hočete?...« je tiho vprašal graščak in si obrisal znojno čelo.

»Oko za oko, zob za zob!« je ledeno odvrnil Branko. »Prišel sem, da uredim račune z vami.«

Pri teh besedah je Kregar planil pokonci. S široko odprtimi očmi je zasreplal v Branka.

»Kaj sem vam storil?« je zajecjal. »Kaj mi hočete?«

»Sedite. Kregar. Ali imate tako slab spomin? Ali ste že pozabili? Ne veste, kako je bilo takrat... na fronti? Poslali ste me v boj, da bi se me iznebili, da mi ukradete dekletke. Mislili ste, da me pošiljate v smrt, mislili ste, da se ne vrnem. Ste že pozabili?«

Ne da bi čakal odgovora, je nadaljeval:

»Potem ste se vrnili domov. Zora je postala vaša žena. Ona, ki je nosila pod srcem mojega otroka. Nalagali ste jo, pregovorili ste jo, ne, prisilili, da je postala vaša. Ste pozabili?«

Kregar ni odgovoril. Ves beden, zvit v dve gube, je sedel, kakor bi pritiskala težka skala na njegova ramena.

»Kaj boste odgovorili? Kako se boste opravičili?«

Kregarjeva roka se je trdo oprijema mize, da so se mu nohti zasadili v les.

»Ko sem ležal brez zavesti, ranjen na smrt, ste mi ukradli njeno sliko in njeno pismo. Kje je pismo?«

Kakor bi bil izgubil vso voljo, kakor bi bila zamrla v njem sleherni iskrica upora, je Kregar vstal in topo stopil k pisalni mizi. Odprl je predal in vzel iz njega pismo in sliko. Položil je oboje na mizo.

Mladi mož je vzel sliko v roko. Na njej so se še videli sledovi krvi, njegove krvi.

»Ni vas zazeblo, ko ste začutili na slikki kri? Ni vas bilo groza? Ni vas bilo agram svoje strasti, svoje zavrženosti?«

Pismo in slika sta mu zdrknili iz roke. Stopil je k oknu in hladno dejal:

»Velik je najin račun, Kregar. Danes je zanj napočila ura plačila. In tudi za vaše druge neporavnane račune. Za umor vigralnici. Za vaše sleparije, ki so stale nekaj ljudi življenje. Za napad na ruskega inženjerja...«

Kregar se je stresel.

»Da, tudi to vem. Jaz sem bil tisti, ki sem ga rešil. In jaz sem vam takrat strgal krinko z glave.«

»Kaj mi hočete?« je zajecjal Kregar. Njegov obraz se je bil v teh nekaj minutah postaral za deset let.

»Kaj vam hočem?« je ledeno odvrnil Branko. »Nič, gospod Kregar — to opravi sodišče.«

(Dalje)

Iz Prekmurja

Pozna žrtev mraza v Prekmurju. Blizu Sotine v rogaševski občini so našli v gozdu zmrzlo 79 letno občinsko ubožico Terezijo Krenos, rojeno Roganovo. Nekoliko slaboumna žena se je vzdrževala pri vaščanih, ki so ji po premoženjskem stanju dajali stanovanje in hrano. Zadnje dni je bila v Nuskovi pri posestniku Jožefu Šarkanu, odkoder je odšla brez slovesa v samih nogavicah proti gozdu. Utrujena je sedla pod drevo, kjer je bilo manj snega, in zmrznila. Pokopali so jo na evangeličanskem pokopališču v Sotini.

Naši na tujem

Iz kolonij naših ameriških rojakov

Naši rojaki v Ameriki se tudi v politiki pridno udeležujejo. Slovenci niso enotno v enem taboru, temveč se udeležujejo na obeh straneh. Tako je Slovenec Matija Hribar iz Leroja postavil svojo kandidacijo pri volitvah za okrajnega komisarja na demokratski listi, za republikansko stranko pa agitira Franc Gospodarič iz Joliet.

V Clevelandu je umrl Anton Urbančič v starosti 73 let. Doma je bil iz Zafare pri Žužemberku na Dolenjskem in je živel v Ameriki 51 let. Bil je samski.

V Brooklynu je umrl Emil Domini v starosti 57 let. Doma je bil iz Gorice. V Ameriki je bival 28 let.

V Mc Coocu je umrl Ivan Grahek, ki je dočakal zelo visoko starost 88 let. Zapušča tri sinove in sedem hčera. Doma je bil iz Rožanca pri Črnomlju v Beli Krajini. V Ameriki je živel 62 let.

V Ciceru je umrla Frančiška Pavlič, žena tamkajšnjega slovenskega zdravnika g. dr. Franca Pavliča. Bila je stara komaj 33 let. Vzrok smrti je bila pljučnica. Pokojna je bila Hrvatca.

V Elyju se je dogodila avtomobilska nesreča. Avto je vozil 22letni Ivan Zavodnik in se mu je voz preobrnil na ovinku. Ponesrečili so se Sofija Gregoričeva, stara 19 let, Lojze Erzar, star 24 let, Margareta Šprajcarjeva, stara 20 let, in Lojze Plantan. Voz se je razbil.

V Clintonu je umrla Terezija Moharjeva, v starosti 91 let. Rajnka se je rodila v St. Lambertu nad Savo pri Litiji in je živela v Ameriki 32 let. Zapušča sina, dve hčeri in več vnukov.

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglasov s šiframi ostanejo strogo tajni.

IŠČEM

nakupovalce lesa. Novak Franjo, Maribor, Jurčičeva ulica 6.

POSESTNIK,

samec, rokodelc, 60 let star, s 4 hektari rodovitne zemlje, brez užitka, v srezu Smarju pri Jelšah, želi znanja s služkinjo ali podobno v starosti nad 40 let in najmanj 7.000 din gotovine ali nepremičnino. Ponudbe na oglasni oddelek »Domovine« pod šifro »Spomlad«.

BUKOVA DRVA,

večjo količino, kupimo takoj. Zanimamo se tudi za sečnjo bukovega gozda. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek »Domovine« pod šifro »Zadruga Beograd«.

NAPRODAJ

za mal denar več popolnoma novih in malo rabljenih šivalnih strojev, koles, otročjih vozičkov in vsakovrstnih drugih predmetov pri »Prometu« v Ljubljani (nasproti križanske cerkve).

NAJHJUŠI KADILCI

postanejo takoj nekadilci. Pišite: Zastopstvo, Žirovnica, poštni predal 5.

KUPUJEM

vsakovrstni les, rezan ali v hlohlih. Novak Franjo, Maribor, Jurčičeva ul. 6.

NAČRTE,

proračune, strokovnjaške nasvete, zidanje stanovanjskih hiš, vil, industrijskih stavb, gospodarskih poslopij izvede solidno in po ugodnih cenah Marko Stuhec, zidarSKI mojster, Ivanjkovci.

VSAKOVRTSTNO ZLATO IN SREBRO

najdražje plačuje draguljar Ackermann K. nasl., Ptuj, Krekova. 60

HRANILNE KNJIŽICE

zaščitenih zavodov in vsake vrste vrednostne papirje kupujemo proti takojšnjemu plačilu. RUDOLF ZORE, Ljubljana, Gledališka ulica št. 12. 55

BREZPLAČNO dobi lahko vsak literaturo

»Prepočudjaj« fizični in nervni. Zahtevajte: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković.

POMAGAL VAM BO

znani pisec in raziskovalec okultnih ved F. T. Karmah Vam brezplačno napove Vašo bodočnost. Razen važnih dogodkov iz preteklosti vam pove tudi vse vaše odnose do ljudi, zakona, loterije, trgovine in vseh važnejših dogodkov sedanjosti. Njegov nasvet vam bo prinesel zaželene uspehe v življenju. Zahvalne izjave, ki jih

vsak dan prejema s celega sveta, dokazujejo nenavadno zanesljivost njegovih napovedi. Postavite mu nekaj važnejših vprašanj, ki Vas zanimajo, in sporočite mu točne rojstne podatke. Vse napovedi o Vašem življenju, ki so zgoraj omenjene, boste dobili popolnoma brezplačno, če boste pri piscu kupili njegovo najnovejšo knjigo »Naš život i okultne tajne«. Knjiga stane samo Din 30.—, denar pa se pošilja na ček. račun št. 17455, na točni in stalni naslov: F. T. Karmah, Zalec.

ZAHVALA

Podpisana izrekam tem potom »LJUDSKI S'AMOPOMOČI« v Mariboru najlepšo zahvalo za polno izplačano pogrebno po pokojni gospe ČEBIN JULIJANI in priporočam to domače podjetje vsakomur v zavarovanje. Sisa k, dne 4. marca 1940.

COKLIN LEOPOLDINA

NOV REDILEN PRAŠEK

»REDIN« za prašice — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z majhnimi stroški zredi svoje prašice. Zadoštuje že 1 zavitek za 1 prašica ter stane 1 zav.

6 din. po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. Mnogo zahvalnih pism. Prodaja drogerija KANC. Ljubljana. Zidovska ul.

MOSTOVA ESENCA »MOSTIN«

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z majhnimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—

Pazite, pravi »Redine« in »Mostine« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC. Ljubljana, Zidovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor, Gosposka ulica 34.

NOVOST!

SAMO DIN 49.50

Št. 62.300 Anker ura pravi švicarski stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okvir s pismeno oznako

Din 49.50

Štev. 62.301 ista s osvetljenimi kazalci in številnic

(Radium)

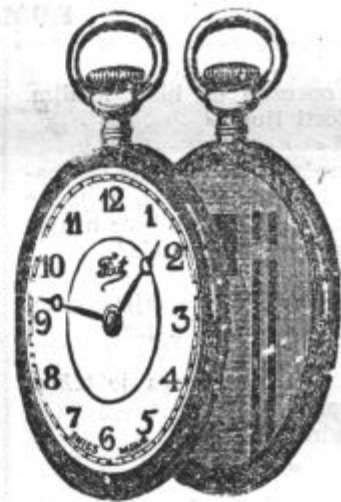
Din 59.50

Zahtevajte cenik in vam ga pošlje brezplačno in poštinsko prosto

H. Sotner

Ljubljana 6

lastna protokollirana tovarna ur v Švic.

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravljien: ZGODBE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR · RASPUTIN

Ravljien: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

Majerjeva: RUDARSKA BALADA

Broširana knjiga stane 10.— din.

Vezana knjiga stane 15.— din.

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 8